

viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC — GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA R. O.

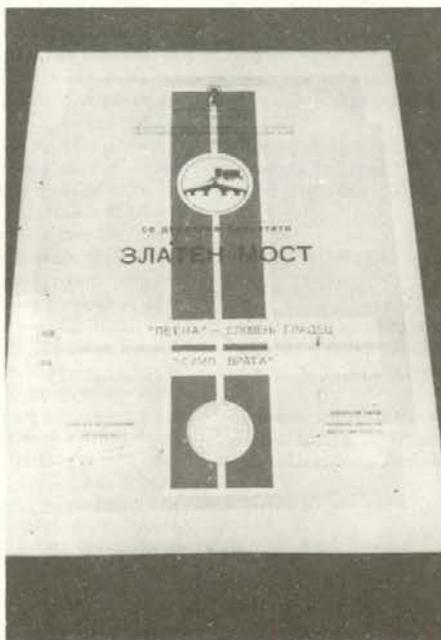
LETO XXI — ŠTEVILKA 4

APRIL 1989

POŠTINA PLAČANA

ZLATI

MOST

Od 17. do 23. 3. 1989 je potekal v Skopju mednarodni sejem pohištva pod nazivom »MEBEL 89«.

»MEBEL 89« je specializirana poslovno-komercialna manifestacija mednarodnega značaja. Na tej sejmski manifestaciji že tradicionalno sodelujejo največji in najpomembnejši jugoslovanski proizvajalci pohištva, opreme za stanovanja in družbene objekte. Na sejmu je bilo v petih sejmskih halah na površini 12.000 kvadratnih metrov razstavljeno

- notranje pohištvo
- repromaterial, orodje in stroji za industrijo pohištva
- notranja ureditev (okna, vrata, stopnice, parket, obloge itd.)

»LESNA« se je letos prvič predstavila s svojim proizvodnim programom na tem sejmu kot samostojni razstavljalca. Prejšnja leta smo naše proizvode na tem sejmu razstavili na razstavnem prostoru »LESNINE«. Glede na to, da na tem področju (južna Srbija, Makedonija in SAP Kosovo) prodamo okrog 15 % našega proizvodnega programa in da smo v preteklem letu odprli v Skopju tudi lastno prodajalno, smo se odločili, da v tem letu samostojno sodelujemo na sejmu.

Posebna strokovna komisija je v okviru ostalih sejmskih prireditev ocenjevala razstavljene proizvodne programe in na osnovi ocenitev podelila plakete »ZLATI«, »SREBRNI« in »BRONASTI MOST«. Najvišje priznanje, katero podeljuje skopski sejem za razstavljene proizvode, plaketo »ZLATI MOST«, je komisija dodelila programu »SUMO« vrat DO Lesna. To je hkrati tudi prvo uradno priznanje za kvaliteto proizvodnega programa »SUMO« vrat, kar nas zavezuje, da

naj bo to začetek osvajanja takšnih priznanj na ostalih sejmskih prireditvah.

Filip JELEN

Sejmski prostor v Skopju

POSTOPKI RAZDRUŽITVE LESNE

1. a) Delavski svet obstoječe delovne organizacije določi predlog organiziranosti gozdarstva — OZD gozdarstvo z obstoječimi TOZD in TOK z ustreznimi skupnimi funkcijami v delovni skupnosti skupnih služb, obravnava osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v DO Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec ter ga posreduje v javno obravnavo.
ROK: 31. 3. 1989
- b) Delavski svet delovne organizacije obravnava osnutek samoupravnega sporazuma o razdelitvi delovne organizacije Lesna ter ga posreduje v javno obravnavo.
ROK: 31. 3. 1989
- c) Odbor za gospodarjenje in komisija za samoupravne splošne akte uskladi pripombe in predloge iz javne razprave.
ROK: 12. oz. 13. 4. 1989
2. Delavski svet obstoječe DO določi predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v DO Gozdno gospodarstvo in predlog samoupravnega sporazuma o razdelitvi DO Lesna Slovenj Gradec in razpiše referendum.
ROK: 21. 4. 1989
Delavski svet DO razpiše volitve v delavski svet DO, SDK in disciplinsko komisijo.
možni ROK: 21. 4. 1989
3. Izvedba referenduma glede samoupravnega sporazuma o združitvi v DO Gozdno gospodarstvo in samoupravni sporazum o razdelitvi Lesne na posameznih TOZD in TOK gozdarstva.
možni rok: 9. 5. 1989
4. Ugotovitev glasovanja na referendumu, konstituiranje samoupravnih organov v delovni organizaciji gozdarstva, imenovanje v. d. poslovnih delavcev in delavcev s posebnimi pooblastili na nivoju delovne organizacije.
možni ROK: 25. 5. 1989

PREOBLIKOVANJE PANOGA LESARSTVA V ENOVITO PODJETJE LESNA

1. a) Delavski svet obstoječe delovne organizacije določi predlog organiziranosti lesarstva z možnimi deli podjetja (profitnimi centri) ter funkcijami na ravni podjetja, obravnava osnutek statuta in ga posreduje v javno obravnavo.
možni rok: 31. 3. 1989
- b) Delavski svet DO obravnava osnutek samoupravnega sporazuma o razdelitvi delovne organizacije Lesna ter ga posreduje v javno obravnavo.
možni rok: 31. 3. 1989
Delavski svet DO s sklepom sporoči vsem TOZD lesarstva o možnosti izločitve iz DO Lesna pred sprejetjem statuta podjetja Lesna.
ROK: 31. 3. 1989
- c) Odbor za gospodarjenje in komisija za samoupravne splošne akte uskladi pripombe in predloge iz javne razprave.
ROK: 12. oz. 13. 4. 1989
2. Delavski svet obstoječe DO določi predlog statuta podjetja Lesne in predlog samoupravnega sporazuma o razdelitvi DO Lesna in razpiše zanj referendum. Hkrati razpiše tudi volitve za delavski svet podjetja Lesne, samoupravno delavsko kontrolo in disciplinsko komisijo.
Možni rok: 21. 4. 1989.
3. Izvedba referenduma glede statuta podjetja Lesna in samoupravnega sporazuma o razdelitvi DO Lesne, pri čemer glasovanje poteka na nivoju panoge lesarstva za statut za vse delavce, katerih razporeditev je predvidena v podjetje Lesna, za samoupravni sporazum o razdelitvi DO Lesna pa na nivoju TOZD.
Možni rok: 9. 5. 1989
4. Konstituiranje organov upravljanja v podjetju, imenovanje v. d. poslovnih delavcev in delavcev s posebnimi pooblastili.
Možni rok: 25. 5. 1989.

Ivan PENEČ

STALIŠČA IN SKLEPI STALNE AKCIJSKE KONFERENCE OO ZK LESNE

Stalna akcijska konferenca OO ZK Lesne je bila v torek, 14. 3. 1989, ob 15. uri v sejni sobi TOZD TIP Otiški vrh.

Pod prvo točko je konferenca obravnavala rezultate gospodarjenja v preteklem letu in sprejela

sklep: Stalna akcijska konferenca OO ZK Lesne sprejema informacijo o rezultatih poslovanja za leto 1988.

Komunisti si bomo morali v svojih sredinah še naprej prizadevati, da bomo čimbolje izrabili vse svoje proizvodne delovne kapacitete in z ustrežno stimulacijo dobrega in ustvarjalnega dela maksimalno izkoristili vse kadrovske potencialne, ki jih imamo.

Skrajno racionalno moramo obračati sredstva in zato še bolj razširiti lastno trgovsko mrežo in prodajo preko nje.

Prizadevati si moramo za čim manj izostankov zaradi boleznih s stalnim izboljševanjem delovnih pogojev in večjo stimulacijo delavcev.

Pod drugo točko je konferenca razpravljala o reorganizaciji Lesne ter v zvezi s tem sprejela naslednja stališča:

1. Konferenca ugotavlja, da so v vseh temeljnih organizacijah gozdarstva temeljito obravnavali predlog reorganizacije Lesne in se sogla-

sno opredelili za združitve obeh panog. Lesno-industrijski tozdi pa doslej niso jasno izrazili koncepta nadaljnjega razvoja oz. organiziranosti in bi to bilo potrebno storiti ob razpravi o predlogu statuta nove DO.

2. Kljub neenotnemu mnenju o reorganizaciji so predstavniki obeh panog izrazili prepričanje, da je povezovanje med panogama potrebno na osnovi trdnih, dolgoročnih, pogodbenih povezav.

3. Če bi panoga lesne industrije sprejela predlog enovitega podjetja Lesna, bi bilo v njem potrebno opredeliti jasno vlogo podjetja in tudi zelo konkretno definirati vlogo delovnih enot kot profitnih centrov. V teh mora biti močno poudarjena tako samouprava kot tudi zagotovljen ves drugi možni vpliv na celotno gospodarjenje v njih.

4. Pri oblikovanju novih podjetij moramo izhajati iz osnov, ki so pogoj za vsako reorganizacijo: skladen razvoj, stabilno poslovanje, konkurenčnost in socialna varnost vseh zaposlenih.

5. Sestavni del aktov mora biti tudi korektno opravljena razdelitev premoženja. Počitniških zmogljivosti ne bi ločevali, ampak bi jih morali še naprej skupno organizirati v obliki počitniške skupnosti.

6. Konferenca meni, naj se reorganizacija opravi po predloženem rokovniku z angažiranjem poslovnega odbora, drugih poslovnih delavcev, strokovnih služb in družbeno-političnih organizacij pri pripravi potrebnih dokumentov.

Predsednik stalne akcijske konference:
Alojz CERAR

PRIMERJAVA POSLOVANJA 1973—1988

PRIMERJAVA KAZALCEV POSLOVANJA PRED ZDRUŽITVIJO GG IN LIP LETA 1973 S KAZALCI POSLOVANJA KONCEM LETA 1988 V ZDRUŽENI LESNI SLOVENJ GRADEC

Uvod

Lesna Slovenj Gradec je kot delovna organizacija nastala leta 1974, ko sta se na osnovi prejšnjega sodelovanja, predvsem pri izgradnji tovarne ivernih plošč združila Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec in Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec. Sodelovanje sega pa še nekaj let nazaj, ko sta obe podjetji sodelovali že tudi pri osnovah za gradnjo tovarne sulfatne celuloze in natron papirja, kar je dalje vodilo do skupnega oblikovanja investicijske skupine za izgradnjo tovarne iveric, kjer so bili ob odločitvi za to naložbo že kazani resnejši pričutki sodelovanja in sovlaganja. Osnova je bila v trajni in boljši izkoriščenosti manj vredne surovine in dolgoročna zasnova modernizacije ene in druge proizvodnje za večjo socialno varnost ljudi in boljše ovrednotenje lesa, vključitev v izvoz in skladnejši razvoj obeh dejavnosti na celotnem področju koroške regije.

Lesna je tako združila dejavnost gozdarstva in lesarstva na področju štirih koroških občin in že konec leta 1974 se je v organizacijo vključila tudi Nova oprema Slovenj Gradec.

Ekonomska in finančna sposobnost obeh podjetij je bila dobra, tako je bila zagotovljena bodoča rast Lesne in višja stopnja predelave z naložbami v obeh panogah realna. Tržne in izvozne možnosti so rasle na domačem in tujem tržišču. Dane so bile tudi hitrejše možnosti za tehnično-tehnološki razvoj.

Kot skupni cilji pa so bili takrat nakazani predvsem naslednji smotri:

- boljše izkoriščanje tehnično-tehnološke zmogljivosti
- boljše izkoriščanje in večja stopnja predelave lesne mase
- boljši poslovni rezultati in večja akumulacija
- enotna organizacija razvoja in boljša organizacija dela
- skupna organizacija poslovanja informacijskega sistema
- skupna kadrovska-izobraževalna funkcija
- koncentracija kapitala in skupna vlaganja v večje investicije
- skupno nastopanje na tržiščih
- večja socialna varnost vseh zaposlenih
- boljše in skupno urejanje socialnih, stanovanjskih, rekreacijskih in drugih problemov.

A Razvoj gozdarske dejavnosti

Gozdno gospodarsko območje je gravitacijsko in gospodarsko zaokrožena celota treh dolin: Mežiške, Mislinjske in Dravske. Zasnovano je bilo z odlokom SRS v letu 1974 in je do danes nespremenjeno. Zajema občine Slovenj Gradec, Ravne, Dravograd in eno polovico zapadnega dela občine Radlje. Po študiju o ekonomski moči območij v SRS je slovenjegraško najmočnejše zaradi velike gozdnosti, nadpovprečnih fondov, zaradi nadpovprečne gozdne posesti in zaradi nadpovprečne odpornosti gozdov. Območje ima gorski značaj, je enakomerno poseljeno z gorskimi kmetijami v obliki celkov, kjer predstavlja dohodek od gozdov 30—80 % dohodka kmetije, odvisno od velikosti gozdnih posesti in višinske lokacije kmetije. Sedanja mreža gozdnih prometnic predstavlja razvoj kmetij in intenzivno gospodarjenje z zasebnimi in družbenimi gozdovi.

Zadnje analize ogroženosti slovenskih gozdov povedo, da je naše območje najbolj prizadeto zaradi lokalnih virov onesnaževanja in zaradi same sestave drevesnih vrst.

Glavni koristnik lesne surovine je predelovalna industrija Lesne Slovenj Gradec, ki porabi 70 % vse surovine. Razvoj gozdnih fondov je razviden iz tabelarnih prilog (1, 2, 3, 4).

Gozdne površine se niso bistveno spreminjale. Krčitve za ceste in drugo infrastrukturo: elektrovođe, za premeno v poljedelsko proizvodnjo, za zimsko športni turizem in druge namene so kompenzirane s pogozditvami degradiranih in z gromovjem poraščenih pašnikov. Stanje gozdov se je v povojnem obdobju bistveno spremenilo. Nekdanji golosečni sistem je zamenjal sistem skupinsko postopnega gospodarjenja. Za vso obdobje je značilna drobno površinska obnova, pridobivanje lesa in redčenj, intenzivna nega, pospeševanje pestrosti drevesnih vrst, akumulacija zalog in pospeševanje prirastkov kvalitete. Lesna zaloga je povečana od 225 m³/ha v 1961 letu na 247 m³/ha v 1981 letu, ali za 10 %. Zaloga listavcev pa je v skupnem povečana za 15 % v istem obdobju. Povprečni letni prirastek je povečan za 17 %, pri listavcih celo 57 %, s tem je dana možnost premene v drugačno sestojno zgradbo gozdov, v pestrejšje oblike po drevesnih vrstah. V sedanjem času ekoloških težav je za vzdrževanje trajnosti gozdov to bistvenega pomena.

Etati so naraščali skladno s produktivnostno sposobnostjo gozdov in so povečani za 41 %. Pešanje vitalnosti gozdov po letu 1980 pa nas opozarja, da bomo morali posege v gozd s sečnjo prilagoditi stanju in zmanjšati etate za 10—20 % v obdobju do leta 1995.

Izvajanje gozdnogospodarskih načrtov in območnega načrta je za obdobje prikazano na tabelah 5 in 6.

Sečnje so se gibale povprečno letno od 4,28 m³/ha do 4,86 m³/ha oz. za 14 %. V obdobju od leta 1981 do 1988 so za 2 % izpod predvidenega etata, pri listavcih celo za 13 %.

Obnova, nega in varstvo gozdov je opravljeno v vseh obdobjih nad načrtovanimi usmeritvami: v obdobju 1961—1970 za 24 %, 1971—1980 pade za 6 %, v času 1981—1988 pa zopet za 26 % nad planiranim obsegom.

Izrednega pomena je odpiranje gozdov in kmetijskih predelov z gozdnimi prometnicami.

Obdobje najbolj intenzivne izgradnje cestnega omrežja je v letih 1970—1980, po letu 1980 izgradnja pojenja, saj smo v letu 1988 zgradili vsega le 18,4 km cest. Gozdne vlake gradi mo v DS in ZS — skupno jih je 1744 km.

Stanje cestnega omrežja pa je naslednje:

gozdne ceste 1950	18,0 km
1960	93,4 km
1970	760,8 km
1980	1 532,1 km
1988	1 764,2 km

Gozdne ceste s stanjem konec let 1986

	GG Sl. Gradec	SRS	delež
— vseh cest	2 064	25 494	8,10 %
— gozdnih cest	1 729	10 534	16,40 %

delež gostote 83,7 41,32

odprtost gozdov (m², ha)

	GG Sl. Gradec	SRS
družbeni sektor	24,0	18,5
zasebni sektor	19,0	12,4
povprečno	21,0	14,3

tabela — 1
Lesna zaloga

	DS	indeks	ZS	indeks	skupaj	indeks
1961 iglavci	5 029 607	100	5 456 549	100	11 486 156	100
listavci	787 929	100	702 395	100	1 490 324	100
skupaj	5 817 536	100	1 589 944	100	12 976 480	100

1971	iglavci	5 333 840	106	5 717 067	104	12 050 907	105	1981—1988							
	listavci	786 193	100	766 118	109	1 552 311	104	obnova	143,9	2 100	185,3	2 240	329,2	4 340	
	skupaj	6 120 033	105	7 483 185	105	13 603 218	105	nega	1 040,9	5 919	1 018,0	6 516	2 058,9	12 435	
1981	iglavci	5 551 276	110	6 993 061	108	12 544 337	109	varstvo		1 623		1 209		2 832	
	listavci	846 262	107	868 047	124	1 714 299	115	skupaj	1 184,8	9 642	1 203,3	9 965	2 388,1	19 607	
	skupaj	8 397 528	110	7 861 108	110	14 258 636	110								

tabela — 2

Prirastek							
1961/70	iglavci	99 754	100	159 285	100	289 039	100
	listavci	12 060	100	16 029	100	28 089	100
	skupaj	111 814	100	175 314	100	297 128	100
1971/80	iglavci	113 686	114	166 742	105	280 28	104
	listavci	14 922	124	16 344	102	31 266	112
	skupaj	128 608	115	183 086	104	311 694	105
1981/90	iglavci	123 682	124	181 072	114	304 354	113
	listavci	20 027	166	24 108	150	44 135	157
	skupaj	143 709	129	205 180	117	38 889	117

tabela — 3

Etat (bruto m ³)							
1961/70	iglavci	75 148	100	107 750	100	182 898	100
	listavci	10 867	100	9 517	100	20 384	100
	skupaj	86 015	100	117 267	100	203 282	100
1971/80	iglavci	106 240	141	135 150	125	241 390	132
	listavci	13 360	123	12 220	128	25 580	125
	skupaj	119 600	139	147 370	126	266 790	131
1981/90	iglavci	111 544	148	145 155	135	256 699	140
	listavci	13 963	128	16 673	175	30 636	150
	skupaj	125 507	146	161 828	138	287 335	141

tabela — 4

Razvoj gozdnih fondov						
		površina	DS	ZS	skupaj	DS 2
1961	ha	23 860		33 777	57 637	1 457
1971	ha	24 026		33 718	57 744	1 439
1981	ha	24 335		33 475	57 810	1 425

tabela — 5

		DS	ZS	skupaj	% etata	
					DS	ZS
1981/70	iglavci	103 657	123 532	227 189	138	115
	listavci	12 121	1 646	19 767	112	80
	skupaj	115 778	131 178	135	112	121
1971/80	iglavci	106 762	124 715	231 477	101	92
	listavci	13 565	7 948	21 513	100	65
	skupaj	120 327	132 663	252 990	101	90
1981/88	iglavci	110 479	143 954	254 433	99	99
	listavci	12 182	14 492	26 674	87	87
	skupaj	122 661	158 446	281 107	98	98

tabela — 6

Gojenje gozdov						
		DS	ZS	skupaj		
		ha	dnin	ha	dnin	dnin
1960—1970						
priprava sadik	53,0	542	70,5	944,0	123,5	1 486
obnova	84,3	2 107	86,9	1 848	171,2	395
nega	1 138,0	6 994	862,0	5 799	2 000,0	12 793
varstvo		1 765	798			2 563
skupaj	12 753	11 408	1 019,4	1 389	2 294,7	20 797
delež % dnin/ha	5,3 %	0,478	30 %	0,278	4,0 %	0,36
1971—1980						
priprava sadik						
obnova	125,8	1 867	186,6	2 377	312,4	4 044
nega	1 022,7	5 582	453,8	5 614	1 976,5	11 196
varstvo		1 520	850			2 370
skupaj	1 148,5	8 969	1 140,4	8 841	2 288,9	17 610

Izvajanje načrtov gojitvenih del v %						
1961—1970	131	136	113	112	123	124
1971—1980	105	89	124	104	114	94
1981—1988	107	123	124	136	118	126

tabela — 8

Tehnična opremljenost: 1988		
spravilo lesa		
— traktor kolesnik		24
— goseničar		5
— g. žičnice		10
prevozi		
— gozdarski prevozi		30
— splošni prevozi		7
— prekucniki za gramoz		4
gradbena mehanizacija		
— greder		7
— buldožer		1
— bager		1
— valjar		2
— rovokopač		8
— kompresor		4
— nakladalec		1
— poltovorni kamion za cestarje		5
— druga oprema za proizvodnjo na TIS		
stružnica		3
rezkalni stroji		1
žage za kovine		2
varilni aparati pod zaščitnim plinom		4
hidravlična stiskalnica		2
vrtni stroji (stebelni)		3
peč za kaljenje		1
stroj za rezanje pod plazmo		1
brusilna koza		2
stroj za montiranje gum		3
stroj za centriranje gum		1
stroj za preizkus dinam in alternatorjev		1
stroj zaganjač		2
kanalska hidravlična dvigala		5
električno dvigalo		1
stroj za varjenje po TIK postopku		1
stroj za pranje avtomobilov		2
navedeno je le večja oprema		

Zaključek

Vlaganje v gozdove na področju gozdno biološke reprodukcije in izgradnje ter vzdrževanje gozdnih prometnic znaša skupaj 30—35 % prodajne vrednosti lesa.

Primerjava podatkov (GGO) gozdno gospodarskem območju Slovenj Gradec s SRS

Površina/lastništvo	GGO	SRS	delež
družbeni sektor	24 335	352 641	6,91 %
zasebni sektor	33 475	653 654	5,12 %
skupaj	57 810	1 006 300	5,74 %
delež lastništva			
— družbeni sektor	42,09 %	35,04 %	
— zasebni sektor	57,91 %	64,96 %	
lesna zaloga			
— iglavci	12 536 000	100 950 000	12,42 %
— listavci	1 778 000	85 821 000	2,07 %
skupaj	14 314 000	186 772 000	7,66 %
zaloga po m ³ /ha			
— družbeni sektor	263	217	
— zasebni sektor	236	168	
povprečno	248	186	

prirastek po m ³ /ha			
— družbeni sektor	587	516	7,87 %
— zasebni sektor	613	447	7,00 %
skupaj	602	471	7,34 %

etat — m ³			
— družbeni sektor	1 255 070	15 014 554	8,36 %
— zasebni sektor	1 618 280	19 827 600	8,16 %
skupaj	2 873 350	34 842 154	8,25 %

Program gojitvenih del v ha (konkretne površine)			
lastništvo	GGO	SRS	delež
družbeni sektor	7 600	96 535	7,87 %
zasebni sektor	6 881	99 772	6,90 %
skupaj	14 481	196 307	7,38 %

B— Razvoj lesarske dejavnosti

Pred združitvijo v DO Lesna Slovenj Gradec je v tedanjem Lesnoindustrijskem podjetju Slovenj Gradec tekla proizvodnja v naslednjih obratih:

— žagarska proizvodnja v obratih: Otiški vrh, Mušenik, Vuhred in Mislinja

— finalna proizvodnja pa v obratih:

v Pamečah — proizvodnja panelnih plošč

v Prevaljah — proizvodnja klasičnih oken in vrat, furnirano pohištvo in ogrodij za kavče

v Radljah — klasična okna.

V letu 1973 smo razrezali 97 051 m³ hlobovine, leta 1988 pa 109 439 m³ hlobovine, od tega je napadlo leta 1973 63 729 m³ žaganega lesa, leta 1988 pa 73 364 m³ žaganega lesa. Iz tega sledi izkoristek lesne surovine v žagah leta 1973 = 66,36 %, leta 1988 pa 67,41 %.

Drevo — Foto: M. Motan

Tovarna ivernih plošč je z redno proizvodnjo pričela leta 1974 in v tem letu proizvedla 68 014 m³ pohištvene iverne plošče in 692 870 m² OP plošč.

S prehodom na četrto izmeno in s fazno obnovo smo postopoma višali proizvodnjo tako, da je znašala leta 1988 95 537 m³ ivernih plošč in 2 718 639 m² oplemenitenih plošč.

V tovarni pohištva Pameče smo po letu 1973 opustili proizvodnjo panelnih plošč in prešli na uporabo ivernih plošč. Povečali proizvodnjo podbojev in oblog ter proizvedli leta 1974 31 943 podbojev in 193 950 m² furniranih oblog. Leta 1978 smo tovarno obnovili, znatno povečali kapacitete in konec leta 1988 proizvedli 118 309 furniranih podbojev in 584 593 m² oblog.

V tovarni pohištva Prevalje smo po letu 1974 prenehali s proizvodnjo furniranega pohištva in klasičnih oken, ki smo jih proizvedli 32 000 kosov in ogrodij za kavče 16 108, ter prešli na proizvodnjo furniranih vratnih kril in dosegli v letu 1988 količino 202 812 furniranih vratnih kril in 20 167 klasičnih vratnih kril.

V letu 1973 smo proizvajali okna v zastarelem obratu na lokaciji v Radljah. V tem letu pa je prišlo do prevzema in sanacije tovarne lepenke v Podvelki, kjer smo v letu 1974 pričeli s proizvodnjo oken. Tako smo proizvedli leta 1974 32 000 klasičnih oken in 9050 intro in izolir oken. V novi tovarni na lokaciji Spodnja Vižinga, v katero je vključena tudi proizvodnja v Podvelki, pa smo leta 1988 proizvedli 105 056 izolir oken, 36 930 polken.

Koncem leta 1974 se je Lesni priključila tovarna oblazinjenega pohištva Nova oprema Slovenj Gradec, kjer je že tekla proizvodnja oblazinjenega pohištva in vzmetnic. Proizvedeno je bilo 24 000 kom vzmetnic, 16 108 kavčev in 3000 ostalih garnitur. S posodobitvami je proizvodnja stalno rasla, tako da je v letu 1988 znašala 12 222 sedežnih garnitur in 94 609 vzmetnic.

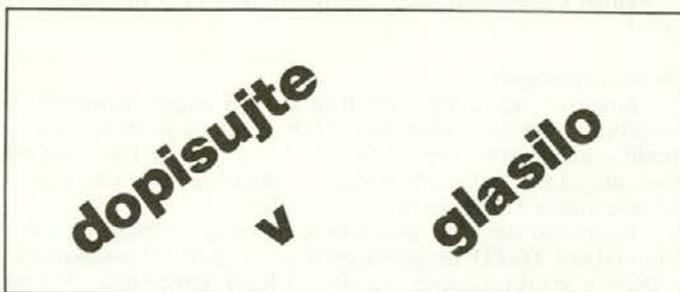
LIP Slovenj Gradec je pred združitvijo izvozil za 5 871 540 dolarjev (USA), proizvodov in žaganega lesa v letu 1988 pa je dosežen skupni izvoz 14 505 738 USA dolarjev.

Proizvodni program

Lesna industrija

Vrsta proizvoda	Enota	1973	1974	1988	88/73
razrezana hlobovina	m ³	97 051	123 535	109 439	112,7
žagan les	m ³	63 729	74 003	73 364	115,1
ladijski pod	m ³	679	984	416	61,0
storitveni razrez	m ³	1 269	654	3 361	264,8
navadne iver. pl.	m ³	26 667	68 014	95 537	358,0
oplem. iver. pl.	m ²	97 044	692 870	2 718 639	2 801,4
panelne plošče	m ²	13 303	/	/	/
furnirani podboji	kos	38 025	31 943	118 309	311,1
furnirane obloge	m ²	47 395	193 950	584 593	1 233,4
furnir. vratna krila	kos	77 123	85 887	202 812	262,9
klasični podboji	kos	/	/	/	/
klasična vratna krila	kos	328	/	20 167	6 148,0
klasična okna	kos	31 738	32 001	/	/
okna INTRO, IZO-	kos	/	/	/	/
LIR			9 050	105 056	/
polkna	kos	/	/	36 930	/
ogrodje za kavče	kos	13 661	16 108	/	/
sedežne garniture	grt	9 000	/	12 222	135,8
vzmetnice	kos	85 000	/	94 609	111,3

Izvoz v \$

Proizvod	Me- ra	1973	1974	1988	\$
		količi- na	\$ količina	\$ količina	
žagan les	m ³	40 736	34 987	9 581	
		4048 568	4434 980	1050 626	
vratni podbo- ji	kos	24 629	7 308	24 937	
vratna krila	kos	57 970	40 079	91 646	
		1822 972	1050 406	4580 166	
furnirane obloge	m ²		4 363	23 582	
			28 254	856 176	
iverne plošče	m ²		4 702	11 974	
			509 011	1515 493	
intro okna	kos		73	416	
			4 869	24 646	
oplemenitene IP				487 865	
				2237 965	
plošče profili	m ²			664	
				306 654	
lamelna vratam ²				7 664	
				128 680	
ostalo — omare, pogradi				363 577	
skupaj brez Nove opreme		5871 540	6027 520	11063 983	
Nova oprema skupaj		ni podatkov		3441 755	
				14505 738	

V preteklosti smo veliko investicijsko vlagali, da bi posodobili tehnologijo, delno prestrukturirali proizvodnjo na tržno zanimiv asortiman, odpravili grla ter dvignili produktivnost.

Zgradili smo nov obrat proizvodnje furniranih podbojev in notranjih oblog v Pamečah tako, da smo utrdili pozicijo tovrstne proizvodnje na domačem tržišču in v izvozu.

Tovarno vratnih kril v Prevaljah smo tehnološko modernizirali in rekonstruirali zaradi višje stopnje obdelanih izdelkov ter svojo pozornost posvetili tržno zahtevnemu programu stilnih vratnih kril.

Postavili smo novo tovarno okno v Radljah na sodobnem konceptu tehnološke ureditve za tovrstno proizvodnjo. Za boljši izkoristek lesne mase so k proizvodnji oken postavili še proizvodnjo masivnih plošč in lamelnih vrat.

Tovarno ivernih plošč smo v preteklih letih fazno posodabljali s ciljem, da dosežemo evropske kvalitete ivernih plošč ter začrtali pot za nadaljnjo finalizacijo tovrstnega izdelka v pohištvene elemente.

Ob stalnem spremljanju trendov ponudbe in povpraševanja na svetovnem trgu in doma smo nenehno posodabljali naše proizvodne programe, v proizvodnjo pa uvajali nova tehnološka dognanja in s tem postopoma izvajali prestrukturiranje v tržno zanimive izdelke:

- stilna vratna krila iz rustikalnega programa
- lamelna vrata iz programa masive
- izboljšana kvaliteta iverne plošče (vodoodporne, odporne proti termitom, plošča z zmanjšano vsebnostjo formaldehida, itd.
- pohištveni elementi iz ivernih plošč in masive
- masivne plošče
- okna z izboljšanimi fizikalnimi lastnostmi
- bio program vzmetnic in sedežne garniture zgornjega kvalitetnega razreda.

C. Skupni pokazatelji pred združitvijo leta 1973 in konec leta 1988!

Število zaposlenih

Gibanje števila zaposlenih in kvalifikacijska struktura je razvidna iz tabele. Ugotavljamo lahko, da se je število zaposlenih v gozdarstvu zmanjšalo za 33 delavcev, v lesarstvu pa povečalo za 629 delavcev. V službah skupnega pomena pa povečanje znaša 315 delavcev.

Povečano število zaposlenih se predvsem nanaša na novo ustanovljeni TOZD Blagovni promet, ki je pričel poslovati 1. 1. 1979 in je takrat zaposloval le 101 ljudi, konec leta 1988 pa

število zaposlenih v TOZD Blagovni promet znaša skupaj 228, kar je posledica širitve lastne trgovske mreže. Od tega pa so v tabeli upoštevani le zaposleni v Blagovnem prometu, ki svoje delo opravljajo v Slovenj Gradcu na Vorančevem trgu — to število znaša 31. 12. 1988 skupaj 84 ljudi. V to skupno povečano število pa so vključeni tudi delavci Interne banke, ki zaposluje 36 ljudi.

V gozdarstvu se je zmanjšalo število zaposlenih z izločitvijo turistične dejavnosti v letu 1976 za 20 delavcev in osnovni gozdarski dejavnosti, povečalo pa se je v skladiščni obdelavi — manipulaciji in predelavi lesa ter TIS zaradi novih proizvodnih programov.

V lesarstvu se je zmanjšalo število zaposlenih v žagarstvu za 12 ljudi, zaradi novih proizvodnih programov pa je porastlo število zaposlenih v finali in TIP Otiški vrh zaradi nove četrte izmene.

V vseh stopnjah izobrazbe ugotavljamo izboljšanje kvalifikacijske strukture.

Osebnih dohodki

Delež OD v strukturi CP se je zmanjšal od 20 % v letu 1973 na 11 % v letu 1988. Vzrok je v povečanem obsegu proizvodnje finalnih TOZD (zaradi kapitalne sestave proizvodnje). To je posledica investiranja in modernizacije in boljše organizacije dela. Povečani OD na delavca v gozdarstvu glede na povprečni OD v DO so se zmanjšali, prav tako v DSSP — povečali pa so se v lesarstvu.

V strukturi delitve CP se je povečal delež porabljenih sredstev in s tem je padlo tudi ekonomsko poslovanje, zaradi tega se je zmanjšal v strukturi delež OD in akumulacija.

Struktura osnovnih sredstev

Struktura osnovnih sredstev kaže, da se je razmerje spremenilo v korist opreme, kar je posledica intenzivnih naložb v zadnjih letih.

Zaradi potreb po investicijah je bila oblikovana AM nad predpisano stopnjo in ugotovljena po stanju 31. 12. 1988 58 % odpisanosti osnovnih sredstev, kar pa ne ustreza v celoti tehniški zastarelosti.

Družbeni standard

Povečanje števila družbenih stanovanj je razvidno iz naslednjih podatkov: po stanju 31. 12. 1973

530 stanovanj družbene lastnine
630 stanovanj družbene lastnine

Delavci so lahko letovali v naslednjih lastnih kapacitetah v skupnem upravljanju:

počitniški dom Portorož	19 ležišč	20 ležišč
počitniški dom Filip Jakov	34 ležišč	115 ležišč
počitniške hišice Selce	20 ležišč	27 ležišč
Valovine pri Puli	18 ležišč	/
/		
vikend hišice Poreč	9 ležišč	30 ležišč
skupaj:	100 ležišč	192 ležišč

Najete kapacitete

— Portorož	13 ležišč	
— Filip Jakov	27 ležišč	
— Čateške toplice		4 ležišča
skupaj:	140 ležišč	196 ležišč

Poleg skupnih kapacitet so imele v letu 1988 še 17 camp prikolic in 4 bungalove na GTC Kope.

Dejavnosti	Poprečni neto OD na delavca mesečno		razmerje	
	1973	razmerje do povprečja 1974	razmerje do Ø	1988
gozdarstvo TOZD	2 303	- 4 % (14,2)	2 880	+ 4 (14,2)
DSSP GG	2 825	+ 28 %	/	671 774
lesna indus. TOZD	1 994	- 10 %	2 499	- 10
DSSP — LIP	3 250	+ 47 %		593 039
DSSP, BP, DS, IB			3 655	+ 33
skupaj podjetje	2 211		2 754	629 211

V letu 1973 in 1974 so delavci v gozdarstvu prejeli še terenski dodatek, ki je v povprečju znašal 14,20 % na osnovi osebnih dodatkov.

Struktura delitve CP

Kategorija	1973			1974		1988	
	gozd.	LIP	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj
celotni prhodek	100	100	100 %	100 %	100		
porabljena sredstva	58	57	57	68	74		
amortizacija	9	8	8	8	7		
dohodek	33	35	34	24	19		
osebni dohodki	24	17	20	14	11		
ostanek za sklade	4	6	5	3	1		

število zaposlenih

Dejavnosti	stanje		stanje	razlika
	31. 12. 1973	31. 12. 1974		
gozdarska	583	606	492	- 91
gradnje in turizem	61	108	62	+ 1
transport in servisi	88	101	134	+ 46
CLS	35	40	46	+ 11
DSSS GG	69 *	/		
skupaj	836	855	734	- 33
žagarstvo	225	269	213	- 12
TIP	126	164	247	+ 121
predelave	362	367	890	+ 392
Podvelka	136	171		
DSSS LIP	72 *	/		
skupaj	921	971	1 350	+ 501
DSSP LESNA, BP, DS IB	141 *	174	456	+ 315
Nova oprema	210	263	338	+ 128
skupaj	1 967	2 263	2 878	+ 911

kvalifikacijska struktura stopnja

stopnja	1974		dejanska izobrazba 1988	
VII visoka			1,94 %	3,86 %
VI višja			1,28 %	2,67 %
V srednja			13,34 %	18,93 %
IV visoko kvalificirani			2,65 %	19,56 %
III kvalificirani			35,13 %	13,34 %
II polkvalificirani			18,65 %	20,04 %
I nekvalificirani			27,00 %	21,57 %

Struktura osnovnih sredstev

Struktura OS	1973		1974		1988
	GG	LIP	skupaj	skupaj	
zemljišča	0,6	2,0	1,3	1,2	1,2
gozdovi	52,0	-	27,3	23,9	16,4
gradbeni objekti	34,9	29,2	32,2	32,0	28,4
oprema	10,0	57,2	32,4	34,4	53,4
ostalo	2,5	11,6	6,8	8,5	0,6
skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
nabavna vrednost	253 524	228 384	481 909	551 631	313 394 437
odpisana vrednost	180 857	184 601	365 458	383 575	132 847 491
% odpisanosti	28,7	19,2	24,8	30,5	57,6

Tone Potočnik, dipl. ing. gozd.
Janko Potočnik, dipl. ing. gozd.
Pavlina Areh, dipl. ing. les.
Jože Stres, dipl. ing. les.

Trgovina Pameče

V strategiji razvoja Lesne smo načrtovali povečan obseg prodaje naših izdelkov preko lastnih prodajal. To smo zadnja leta uresničevali in širili lastno prodajno mrežo širom po Jugoslaviji. Lansko leto smo planirali že kar 43,44 % prodaje stavbnega pohištva preko lastnih prodajal in bi s povečanim obsegom dosegli boljšo strukturo prodaje.

Danes imamo devet lastnih prodajal in tri izpostave. Prvo prodajalno v Beogradu je ustanovilo že bivše podjetje LIP, leta 1975 pa je Tovarna pohištva Pameče ustanovila svojo prodajalno v starem skladišču poleg tovarne. Trgovina je poslovala v okviru pameškega tozda do ustanovitve Blagovnega prometa leta 1980.

Trgovina je začela poslovati s štirimi delavci, leta 1976 pa se je število zaposlenih povečalo za šest. Dobil so tudi svoj kamion in viličarja. V teh letih so ustanovili prodajalno v Drnišu, ki je bila sicer samostojna, finančne zadeve pa so vodili delavci v Pamečah.

Število zaposlenih je v naslednjih letih naraščalo skladno z naraščanjem prometa. **Vodja prodajalne Jože PUŠNIK je o tem dejal:** »V letu 1979 nas je bilo 23. Januarja leta 1986 smo začeli obratovati z novo enoto v Prištini, kjer smo zaposlili tri ljudi: blagajnika, vodjo enote in skladiščnega delavca. Leta 1988 smo ustanovili še eno enoto na Kosovu, Podujevo, kjer v glavnem prodajamo oblazinjeno pohištvo. Izpostavo za oblazinjeno po-

hištvo imamo tudi v Slovenj Gradcu, v razstavnem prostoru v Novi opremi.

V lanskem letu smo ustanovili še enoto v Skopju, ki naj bi se letos do polletja osamosvojila. Tako nas je danes v vseh enotah zaposlenih 33 delavcev.«

Viharnik: Kakšen je promet v vaši prodajalni?

Jože PUŠNIK: Prodajalna Pameče z enotami proda mesečno

- 1600 furniranih vratnih kril,
- 100 navadnih vratnih kril,
- 100 navadnih podbojev,
- 900 sumo podbojev,
- 3000 m² stenskih oblog,
- 1100 kos. izolir oken,
- 100 rolo omaric,
- 300 polken,
- 150 m³ žaganega lesa,
- 200 m³ navadnih ivernih plošč,
- 5000 m² OP ivernih plošč,
- ca 66 garnitur in ca 420 vzmetnic.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Jože Pušnik, vodja prodajalne

Miha Klančnik daje informacije kupcem

Število kupcev letno stalno narašča. V lanskem letu nas je obiskalo 6350 kupcev. Dnevno pride k nam od 15 do 30 kupcev. Nekateri zahtevajo samo informacije, nekaj pa je pravih kupcev.

VIHARNIK: Tudi našim proizvodom cene nenehno naraščajo. Kako to vpliva na povpraševanje?

Cene naših izdelkov so sorazmerno visoke, vendar pa jih opravičuje dobra kvaliteta. V zadnjem času se povpraševanje manjša kljub temu, da nudimo obročno odplačevanje. Sicer pa so pri prodaji stavbnega pohištva vedno nihanja, čeprav sezona ne vpliva več toliko, so pa drugi vplivi, ki so močnejši, npr.: kreditna sposobnost kupcev.

VIHARNIK: Prostor, v katerih poslujete so skoraj neugledni za kvaliteto izdelkov, ki jih prodajate. Ali načrtujete kakšno izboljšanje na tem področju?

Jože PUŠNIK: Prostor, v katerih poslujemo, ne odgovarjajo niti kakovostno niti po velikosti. To nam povzroča težave pri asortimentu zalog, opažamo mehanske poškodbe na izdelkih, pa tudi poškodbe zaradi vremenskih nepravilnosti. Velik problem je tudi prehod iz enega skladišča v drugo, saj so kupci in delavci trgovine izpostavljeni prometni nevarnosti, ker ni označenega prehoda preko glavne prometne ceste.

Pričakujemo, da bomo te pomanjkljivosti odpravili že letos. To nam obljublja vodstvo

tozda Blagovni promet. Za obnovo prodajalne, da bi dobila vsaj kolikor toliko sodoben videz, bi se kazalo dogovoriti s proizvodnimi TOZD za sofinanciranje. Smatram, da je tudi njihov interes, da bi primerno vskladiščili kvalitetne izdelke in da bi še zunanji videz prodajalne dal kupcu zaupanje v kvaliteto in solidnost naših izdelkov.

Poleg prostora nam predstavljajo velik problem tudi posebna naročila, ki jih opravljajo posamezni finalni TOZD. Vedno več kupcev sprašuje po izvenstandardnih izdelkih, ki pa v naši proizvodnji predstavljajo težave. Morali bi misliti na posebno, univerzalno delavnico, kjer bi take proizvode izdelovali in bi bili roki dobave krajši od 60 ali celo 90 dni.

Ida ROBNIK

Anka Stopajnik — blagajničarka

Skladišče

OSEBNI DOHODKI LESARSKIH DO ZA FEBRUAR 1989

Od Splošnega združenja lesarstva Slovenije smo dobili podatke o povprečnih mesečnih čistih osebnih dohodkih na delavca za februar 1989.

Zap. št.	delovna organizacija	februar 1989	poprečje 1—11/1989	din
1.	APLES Železniki	1.486.110	1.386.457	
2.	BOHOR Šentjur pri Celju	1.333.290	1.241.775	
3.	ELAN Begunje	1.895.590	1.787.340	
4.	GLIN Nazarje	1.412.850	1.330.010	
5.	GOZD. KMETIJ. ZADRUGA Srednja vas	1.627.500	1.466.980	
6.	IMONT Dravograd	1.733.427	1.611.753	
7.	INLES Ribnica	1.311.630	1.252.010	
8.	JAVOR Pivka	1.527.660	—	
9.	JELOVICA Škofja Loka	1.517.856	1.509.582	
10.	LESNA Slovenj Gradec	1.645.980	1.457.315	
11.	LESNA INDUSTRIJA Litija	1.307.837	1.253.967	
12.	LESNINA Ljubljana — proiz. TOZD	1.256.349	1.167.753	
13.	LIP Konjice Slovenske Konj.	1.374.280	1.236.960	
14.	LIPA Ajdovščina	1.524.010	1.313.125	
15.	MEBLO Nova Gorica	1.566.802	1.383.679	
16.	NOVOLES Straža	1.535.810	1.417.450	
17.	PODJETJE ZA INPREGNACIJO LE-SA Hoče	1.524.500	1.318.990	
18.	BREST Cerknica	1.299.473	1.199.374	
19.	LESONIT Ilirska Bistrica	1.192.347	1.183.272	
21.	SMREKA Gornji grad	1.416.480	1.293.820	
22.	SVEAZagorje	1.358.990	1.280.920	
23.	TOVARNA POHIŠTVA Brežice	1.531.070	1.325.730	
23.	TOVARNA POHIŠTVA Trbovlje	1.525.660	1.437.540	
24.	TAPO Ljubljana	1.412.400	1.256.650	

ČUVAJMO GOZDOVE PRED POŽARI

Ko imate v rokah tole številko VIHARNIKA, je okrog vas najbrž že vse zeleno. Marsikje, posebno v višjih legah, pa se pomlad šele prebujala in gozdovi še niso ozeleneli, suho travo še ni preraslo novo zelenje in nevarnost za požar v naravi je velika. Zaradi pomanjkanja snega v letošnji zimi je suha tudi zemlja, zato je nevarnost za gozdne požare letos še posebno velika.

Vemo, da se pomembnosti zelenega okolja okrog sebe vedno bolj zavedate. Vemo, da v današnjem času poškodovanosti gozdov zaradi zastrupljenega ozračja še bolj spoštujete gozd in njegove dobrine, ki nam jih daje za vsakodnevno življenje: vodo, zrak, klimo, varnost pred vetrovi in plazovi, les, drva in podobno. Vsi to vemo, zato je še posebno pomembno, da naše gozdove obvarujemo pred uničujočimi gozdni požari, ki jih je v Sloveniji še vedno preveč. Seveda povzročijo skoraj vse človeška malomarnost ali z drugimi besedami nepremišljenost in nepredvidnost.

Petdeset metrov od gozda ne smemo kuriti v nobenem primeru. To nam prav zaradi možnega vžiga gozda prepoveduje zakon o gozdovih. Teh petdeset metrov pa lahko pomeni tudi večjo razdaljo, odvisno pač od stopnje ogroženosti oziroma možnosti, da nam ogenj preskoči v gozd. Bodimo torej pri sleherni uporabi ognja v naravi previdni. Še posebno zdaj spomladi, ko trebimo travnike, požigamo razna travišča, suhljad in grmovje, staro šaro po vrtovih in gredah ter dračje ob njvah. Odvadimo se metati cigaretno ogorke okrog sebe, dokler jih nismo prej zagotovo ugasili. — Nikoli in v nobenem primeru ne izpostavljajmo narave ognju in sebe v nepotrebne nevarnosti.

Andrej Šertel

VARNOST PRI DELU V GOZDARSTVU ZA LETO 1988

V lanskem letu se je pripetilo nekaj več nesreč kot v letu 1987, vendar ni bilo nobene zelo težke nesreče. Število nesreč, resnost in

pogostnost nesreč je prikazana v naslednji tabeli

tnih varovalnih sredstev in bi bilo v bodoče bolj smotrno, da bi imelo gozdarstvo samo eno centralno skladišče za varovalna sredstva.

Zaradi nesreč pri delu smo imeli v gozdarstvu v lanskem letu 43 odškodninskih zahtevkov. Ker ni bilo hujših nesreč, ni v nobenem primeru odškodnina preseгла zavarovalne vsote.

V lanskem letu smo izdelali nov osnutek pravilnika o varstvu pri delu, v katerem naj bi bile odstranjene nepravilnosti, ki so bile prisotne v preteklih letih. Pravilnik o varstvu pri delu bo sprejet v letu 1989. Letos uvajamo v gozdarstvo nov računalniški program za vodenje evidence:

- zdravstvenega varstva
- varovalnih sredstev
- izobraževanja delavcev
- periodičnih pregledov delovnih naprav
- ekoloških meritev

Če primerjamo stanje varstva pri delu v letu 1988 s stanjem varstva pri delu v drugih GG v Sloveniji, lahko rečemo, da je stanje zelo dobro, razveseljivo pa je dejstvo, da nismo imeli nobene zelo težke in nobene smrtno nesreče.

ALOJZ KLEMENŠEK

PREGLED NESREČ V TOZD IN TOK GOZDARSTVA ZA LETO 1988

Zap. št.	TOZD TOK	število zaposl.		skupaj	štev. izgub. dni	vesnost nesreč	pogost. nesreč	Opom.
		na delu	na poti					
1.	gozd. Črna	141	23	1	24	357	14,87	17,02
2.	gozd. Radlje	136	14	1	15	216	14,40	11,02
3.	gozd. Slov. Gr.	47	5	—	5	70	14,00	10,63
4.	gozd. Mislinja	51	10	—	10	208	20,80	19,60
5.	TOK Ravne	33	—	—	—	—	—	—
6.	TOK Dravogr.	16	1	—	1	28	28,00	6,25
7.	TOK Radlje	35	5	—	5	47	9,40	14,28
8.	TOK Slov. Gr.	36	7	—	7	74	10,57	19,44
9.	TOZD TIS	135	19	3	22	607	27,59	16,29
10.	TOZD Gradnje	65	4	—	4	42	10,50	6,15
11.	CLS	46	6	—	6	174	29,00	13,04
12.	DSSP 1/2	115	2	—	2	21	10,50	1,74
SKUPAJ:		856	96	5	101	1.844	18,25	11,79

Zdravniški pregledi in izobraževanje delavcev iz varstva pri delu poteka po ustaljenem programu in po planu.

V preteklem letu so predstavljala problem varovalna sredstva in njihove prevelike zalo-

ge v skladiščih. Na TOZD in TOK gozdarstva niso sproti opisovali sredstev, katerim je potekla doba trajanja ali pa niso razbremenili skladišča, ki so dali varovalna sredstva v uporabo. Sedaj je na tržišču dovolj kvalite-

Plešivčnik 990 m n. m. v., Uršlja gora 1696

Suhi dol danes — foto: Matevž Čarf

PO SUHEM DOLU OD KRIŽANA DO PODGORJA

Na strmem razbrzdanem pobočju pot Konnikovim vrhom n. v. 1226 m v Medvedovem izvira potok Suhodolnica, ki se poleg drugih številnih pritokov in izvirov stekajo spodaj v ravnini v zamočvirjenem travniku nad Plešivčkim mlinom. Tu si je naredila Suhodolnica strugo proti jugovzhodnem pobočju Plešivca v dolino.

V daljšem sušnem obdobju pod Plešivskim mlinom potok ponikne in usahne od tod tudi ime Suhodolnica. Kraj pa domačini imenujejo tudi Kaštel. Spomladi, ko sneg skopni in jeseni, ko je več padavin, potok močno naraste. Ko so v davnih časih ljudje začeli izkoriščati vodno moč za pogon, so Suhodolnico z

njenim padcem praktično izkoristili. Že zgoraj v Plešivčki ravnini je poganjala mlin in nekaj časa tudi manjšo leseno žago. Nižje po potoku do naselja so se vrstili drugi mlini — Krivonogov, Potočnikov in Smrečunov.

Na levem pobočju nad potokom, se dviga s svojim osamljenim, stožčastim vrhom daleč na okrog vidni Plešivec n. v. 1694 m, ki se spušča proti vzhodu v slovenjegraško dolino in z njim zaključuje Karavanke. Po ustanovitvi cerkve na Plešivcu, kot so to goro imenovali po pleši, so jo domačini preimenovali po cerkvi sv. Uršule, kateri je bila posvečena cerkev.

Na južnem pobočju Plešivca so bile včasih

najvišje ležeče kmečke domačije: p. d. Šisernik 1240 m, ki so ga tudi imenovali Urškin dvor. Na deželni koroško-stajerski meji pa Križan, ki se imenuje po križu, ki stoji tam v bližini n. v. 1050 m. Tukaj je bila dalj časa gostilna, saj je bil tam mimo stalni prehod iz Stajerske na Koroško, pravili so ji kramarska pot. Malo nižje v kotu pod Križanom pa je Verjanšek.

Pri naselju Suhodolnik se izliva v potok Suhodolnico Prevalnikov potok, ki teče med Farovškim in Molakovim vrhom. Zahodni del od Suhega dola do koroške meje spada pod k. o. Zg. Razbor, proti vzhodu pa potok Suhodolnica meji na desni breg Sp. Razbor

in levi breg na Podgorje. Ves ta del predvsem Zg. Razbor s Plešivcem je zelo razgiban, prevladuje triadni apnenec z dolomitom. Od Smolške ravni proti Krivonogu se struga potoka tako zoži, med skalami, da je bil ca 1 km vzdolž potoka lesen most, še danes so vidne na vsaki strani potoka v skalo vsekane luknje za prečne lesene lege, položene čez potok, ki so nosili in povezovali podolžne trame na teh pa položene mostnice. 1904, ko je grof Thurn odkupil Plešivčnikovo posestvo so sčasoma

odstranili most in v skale vklesali cesto — tako je nastala pozneje enosmerna cesta za vprežna vozila. Spodaj, pri gostilni Suhodolnik, je bila na vidnem kraju tabla z označnim urnim časom za izmenični prehod na planino in povratek.

Pozneje so cesto razširili in podaljšali od Plešivčnika do Šisernika — Jezerce in na Uršljo goro. Tako je leta 1931 poleti prvi avto tatra pripeljal na vrh Uršlje gore.

(se nadaljuje prihodnjič)

Kristavčnik — kašča. Na temeljih nekdanje hiše je vikend — foto: Matevž Čarf

Znamenje pri Križanu — foto: Matevž Čarf

VARNOST PRI DELU ZA LESARSTVO ZA LETO 1988

V letu 1988 smo po tozd lesne industrije poučevali iz varstva pri delu in varstva pred požari; pozitivni preizkus znanja je opravilo 812 delavcev. Za pomoč pri poučevanju delavcev iz varstva pri delu in varstva pred požari smo povabili tudi zunanje delavce.

V tem obdobju je bilo na področju lesne industrije 169 nezgod na delu in na poti na delo. Od tega pa je bilo na poti na delo 13 nezgod. Težjih poškodb je bilo 5. Če primerjamo z letom 1987 ugotovimo, da se je število nezgod, glede na število zaposlenih zmanjšalo za 4%, zaradi nezgod na delu je bilo izgubljenih 3250 dni, oz. 26000 delovnih ur. Iz analize nesreč je razvidno, da se je največ nezgod zgodilo na prstih in rokah, vzrok nezgode je predvsem nepazljivost delavcev samih in slaba poučenost delavcev ob premetitvah na druga dela in naloge.

Pred zaposlitvijo je bilo izvršenih 154 zdravniških pregledov, obdobjnih zdravniških pregledov pa je bilo izvršenih samo 248. Vidimo, da se iz leta v leto zmanjšujejo obdobjni zdravniški pregledi, kar tudi slabo vpliva na zdravstveno stanje zaposlenih delavcev na delovnih mestih s povečano nevarnostjo in vpliva na povečanje invalidnosti.

Republiški inšpektorat za delo je izvršil dva pregleda, Medobčinska požarna inšpekcija pa tri preglede. Služba varstva pri delu je izvršila po vseh tozd interne preglede ter z zapisnikom izdala naloge za odpravo pomanjkljivosti. Precej težav imamo pri odpravi pomanjkljivosti s strani služb za vzdrževanje v tozd.

Posebna zaščitna sredstva so se nabavljala po planu na osnovi pravilnika iz varstva pri delu, usklajevali smo dobave dobaviteljev zaščitnih sredstev in tako sklenili letno pogodbo s TUS Prevent Slovenj Gradec in KONUS Celje.

V TIP Otiški vrh je prišlo do več požarov na sistemu sušenja in transporta iveri, manjše požare smo imeli tudi v TSP Radlje—Podvelka. Na vseh tozd lesne industrije so organizirana industrijska gasilska društva, organizirano je bilo tudi srečanje vseh društev lesne in-

dustrije tozd na tozd žaga Mušenik v mesecu oktobru.

Periodične preglede strojev in naprav vršimo preko inštituta za varstvo pri delu Maribor, pridobljene so bile javne listine za TOZD Nova oprema, TOZD TIP Pameče, TIP Otiški vrh, TSP Radlje—Podvelka, itd. Sodelovali smo tudi pri pripravi dokumenta-

cije za nameravane investicije in pridobili strokovne ocene o varnosti.

Stanje varstva pri delu in varstva pred požari se iz leta v leto izboljšujejo, vendar pa bomo v bodoče morali dati večji poudarek redu, disciplini in upoštevanju znanja ter predpisov iz varstva pri delu in varstva pred požari.

Simon ROŽEJ

GRAJNARJEVA DOMAČIJA NA VRHAH

Le kdo ne bi vedel za Grajnarjevo domačijo, saj se ponuja od vseh strani pogled nanjo. Leži na n. mv. 560 m. Njena lega je nekaj posebnega. So bili časi, ko je na njenem čelu valovalo žito, ko se je nad zrelim klasjem sklanjalo po trideset žanjic.

Obiskal sem v avgustu leta 1985, takrat še živečega gospodarja Dominika ROBINA, mu stisnil zgarano dlan, pa je stekla beseda gladko, vendar žalostno, kar je bilo za 84 letnega starčka skoraj neverjetno.

Pravi mi: »Pri tej hiši je več žalosti kot sreče. V 60-letih je pri njej že četrti gospodar. Po pripovedovanju mojega prijatelja Vinka JANUŠA iz Slovenj Gradca je bil pred mano celo potomec Viderdresovih graščakov iz Vodriža, oče mojih treh pastork. No, jaz sem Korošec. Priženil sem se na to kmetijo leta 1928, kot mlad 28 letni fant, poln moči in volje do kmetovanja. Saj je bilo to tudi potrebno, posestvo je bilo namreč ob začetku svetovne krize obremenjeno za 89.500 din. Imam črno na belem od sodišča. Če je takrat veljala ena krava 1.000 din, pa si mislite, kakšno čredo sem moral odplačati. Poročil sem namreč vdovo in izplačati je bilo treba devet otrok in veliko stroškov s tem v vezi. Pa vse smo zmo-

gli, še gradili smo po malem. Dva moja sinova in tri pastork, vsi so bili pridni in delavni, pa kakšnih drugih težav ni bilo. Prišla pa je vojna, ki prinaša gorje. Bilo je 4. aprila leta 1944, ko so nam z bombami požgali do tal gospodarsko poslopje, hudo poškodovali pa stanovanjsko hišo. Hudo je bilo. V času vojne smo izgubili skoraj vse. V nesreči nismo bili sami. Imeli smo toliko dobrih ljudi, ki so nam nesebično priskočili na pomoč od prve ure nesreče do končanega dela. Zahvaljujem se mojim dobrotnikom, nekaj jih bom omenil: Žuk, Štekl, Sedarj, Breznik in drugi. S pomočjo dobrih ljudi smo hitro postavili novo poslopje. Bilo pa je veliko dela, trpljenja in odrekovanja. To pa bi tudi povedal, da sem še kljub nesreči dal partizanom, kateri so pogosto obiskovali naš dom, poleg drugega tudi kravo in vola, za kar nosim potrdilo še sedaj v žepu. A nič drugega kot potrdilo. Nekateri pa imajo za manj zaslug danes lepe penzije. Ne bom govoril več o tem. Pa tudi brez tega sem se postaral. Nič mi ne manjka, imam dobre otroke, ki ne pozabijo name.

Prisluhni, kar bom sedaj povedal. O, da se to ne bi nikdar zgodilo! Leta 1963 sem izročil posestvo sinu Tonetu, zdravemu zagnanemu fantu. Iznajdljiv in skromen kot je bil, mu je

uspelo domačijo ne le ohraniti, temveč tudi modernizirati — skratka posodobiti. In kakšne načrte je še imel z domačijo. Bil je dober in napreden gospodar. Pomagal sem mu, dokler so mi dopuščale moči. Devetega oktobra 1983 leta so se vsi načrti porušili. Zgodilo se je tisto strašno, kar mi je do konca strlo srce. Odpeljal se je s traktorjem, domov ga je pripeljal mrliški avto. Mene starca bi morali položiti na mrtvaški oder, ne pa sina gospodarja, polnega načrtov za prihodnost. To je vseh nesreč nesreča. Vse drugo smo si z delom pridobili in s pomočjo dobrih ljudi, le življenja ne moremo obuditi. Dobro, da tega ni dočakala mama, oz. moja žena. Saj to ji je bilo prihranjeno.

Kako bo naprej na tej domačiji? Vi boste videli, vi jaz ne več! Saj me boste razumeli, če vam rečem »SREČNO«. Veste, utrujen sem, grem v svojo kamrico! Pa nič o tem ne pišite, morda sem bil lajnast.«

Jaz pa sem vseeno napisal.

Oprostite mi, Grajnarjev oče, in počivajte v miru!

Ko so očetu že puščale moči, je sin Tone prevzel posestvo, se kmalu poročil s Strmčnikovo Pavlo iz Primoža na Pohorju. Pridno sta nadaljevala očetovo delo in si nabavila potrebne stroje. Ker je bilo za delovno silo vedno težje, sta bila odvisna od lastnega dela. V zakonu sta se jima rodili dve zdravi hčerki. Po smrti gospodarja Toneta je prevzela posestvo vdova Pavla, ki je gospodarila naprej. Po zaposlitvi obeh hčera je še nekaj časa vzdržala, ko pa ji je zdravje ni več dopuščalo, je starejša hčerka pustila službo in prevzela posestvo. Kmalu nato se je poročila. Tako so dobili k hiši novega gospodarja Zdravka PRAPROTNIKA in k domačiji je prišel nov priimek, ki se je na kmetiji petkrat menjal. Mlada sta začela z usmerjenim go-

Grajnerjeva domačija — foto: Matevž Čarf

spodarstvom. Ker je gospodar ostal v službi, morata biti mlada gospodinja in njena mati pridni, da zmoreta pri delu. V prostem času pa težja in strojna dela opravlja gospodar Zdravko, kolikor utegne pa tudi tukaj sodeluje žena. Da vse to zmoreta, sta si še dodatno nabavila potrebne stroje. Obnovila sta stanovanjsko hišo in želita še modernizirati gospodarsko poslopje. Redijo po 8 do 10 gove-

di; največ pitance in prašiče. Mati Pavla varje dva majhna vnuka.

Sedaj sejejo samo krompir in koruzo, ker je polje precej strmo, je treba dosti košnje opraviti ročno.

Pred leti so dobili novo cesto, letos pa tudi telefon.

Želimo tej družini srečo in napredek v gospodarstvu. Matevž ČARF

PRI VEŠNARJU ZOPET NOV SKEDENJ

Lani, 15. avgusta, je strela udarila v skoraj novo gospodarsko poslopje Franca in Jožefe PAVLIČ nad Trbnjami, po domače pri Vešnarju. Komaj so rešili živino, poslopje pa je pogorelo s krmo in stroji vred. Še sreča, da veter ni pihal proti hiši, ki je le nekaj metrov proč. Res so ljudje hitro obvestili gasilce in pritekli na pomoč, a je bilo že vse poslopje v ognju, obvarovali so lahko le še hišo.

V težkih trenutkih človek spozna sočloveka. Da se bo škoda kar najbolj omilila, je pomoč že prve dni po požaru začela prihajati z vseh strani v delu, materialu in denarju. Tudi krajevna skupnost Tr-

bonje, skupščina občine in TOK Dravograd so nam šli na roko tako, da je bilo poslopje že pred zimo pod streho.

V teh kratkih vrsticah Vešnarjevi izkoriščajo priložnost, da se iskreno zahvalijo vsem gasilskim enotam in krajanom, ki so pritekli na pomoč pri gašenju požara. Prav tako se zahvaljujejo vsem, ki so solidarno prispevali v delu, materialu in denarju. Prav posebno se zahvaljujejo trbonskemu župniku za zbrani denar, kakor tudi bratom in sestram za pomoč.

Še enkrat prav vsem iskrena hvala v imenu Vešnarjevih.

Ludvik MORI

Hčerka Jožica in ata — foto: Ludvik Mori

Novo gospodarsko poslopje pri Vešnarju — foto: Ludvik Mori

NAD SLABIMI GOZDARJI JE NAVDUŠEN LE LUBADAR

Lubadar ali podlubnik lahko v kratkem času uniči velike površine iglastih gozdov. Zaradi njega lahko ostanemo v kratkem brez gozda in s tem seveda brez vseh njegovih dobrin. O tem največkrat niti ne pomislimo, ker pač tega v zadnjih desetletjih še nismo doživeli. Prav to pa pomeni, da gozdarji in tudi kmetje sami lubadarju ne dopuščajo takšnih življenjskih možnosti, da bi se razvil do svojega vrhunca.

Včasih je zadostovalo, da so podrt les spomladi in čez poletje sproti olupili ter veje in vrh odpeljali iz gozda ali pa zložili na kup. Drevje v sestoji je bilo zdravo, v take pa se podlubnik ne zavrta, če pa se, ga takoj zalije smola in ga uniči. Zato so bile škode zaradi lubadarja majhne in skoraj neopazne. Če so kje sekali na frato, so ostanke zložili, z debelejšimi deli navznoter, v vrste ali pa jih celo sežgali. Danes je, kot povsod pri našem gospodarstvu, čisto drugače. Drevje podiramo skozi ves letni čas, hlode ne belimo sproti, temveč jih puščamo kar v lubju in marsikdaj jih odpeljemo iz gozda na mehaniziran lupilnik šele čez nekaj tednov, ko so že polni podlubnikov. Gozdni kamion, ki ne more odpeljati po nekaj hlodiv sproti, čaka, da je podrt in spravljen ves les na enem sečišču. Gozdni red tudi ni več takšen kot nekoč, ponekod je zelo slab. Tudi stoječi iglavci so zaradi vedno bolj strupenega zraka vseprek oslabei in jih lubadarju ni potrebno več iskati po širnem območju kot nekoč. Skratka, ugodnosti za razvoj podlubnikov so takšne kot se nikoli poprej.

Prav to pa zahteva od gozdarjev in kmetov poleti najskrbnejši nadzor nad gozdom. Podlubnikov imamo v naših gozdovih veliko vrst. Vsaka drevesna vrsta ima skoraj svojega lubadarja, nekatere, na primer smreka, pa jih ima cel niz, ki se razlikujejo po svoji velikosti, številu in obliki zob, dlačic, oblik, barve in tako naprej. Nikar tej mali živalci ne preštevajmo zob ali ima dva ali štiri, nekateri jih imajo tudi po šest, ne ugotavljajmo ali ima zobe poravnane ali krive, koliko dlačic ima na nogah in kakšne barve je — vsak podlubnik je za drevo škodljiv in za naše gozdove zelo nevaren. Teško ga zatremo, ko se nam enkrat razpase po gozdu.

Kaj storiti?

— Spomladi položimo ob robovih gozdov, na ne preveč sončnih legah tako imenovana kontrolna drevesa. Označimo jih in v evidenčno knjigo vpišemo vse podatke, ki jih dobimo s pogostim opazovanjem položenega debela. Če naleta ni, potem ponavadi tudi podlubnikov ni v bližini in je prvi znak, da gozdarji v revirju sposobni gozdar.

— Če je kontrolno drevo zavrtano, položimo lovna drevesa in vodimo o njih podobno evidenco kot prej. Številu lovnih dreves predpisujejo navodila. Predno mlada generacija odleti, ga odpeljemo in na lupilniku takoj olupimo. Lahko ga tudi obelimo in izdelamo na pogrnjeno plahto in lubje z vejami vred sežgemo. V skrajnem primeru pa takšno lovno deblo skrbno poškopimo s ksilolinom, strupom, ki ga ima vsak gozdarski obrat.

Vendar počnemo to le tam, kjer je kurjenje zaradi požara nevarno, saj lahko s škropljenjem zastrupimo tudi okolico, predvsem vodne izvire.

— Vzdržujemo gozdni red z zlaganjem vej in vrhačev na kupe. Obelimo panje in dele korenin nad zemljo, da se čim prej zasušijo, kar odvrta lubadarja in tudi druge gozdne škodljivce.

Letos so gozdarji kupili tudi nekaj plastičnih lovilcev, v katere nastavijo dišeče vabe. Narejene so tako, da lubadar iz njih ne more več poleteti. Namenjene so predvsem takim mestom, ki so od gozda oddaljena, za lubadarja pa priljubljena. To so vsa skladišča neobeljene hlodivine na žagah in skladišča okrog lupilnikov v Otiškem vrhu, Vuhredu in Mušeniku. Lahko jih uporabimo tudi na kakšni jasi ali na krajih, ki so dovolj oddaljena od gozda in ne preveč osončena. V gozd pa ne spadajo, ker bi jih morali postaviti v mreži z razdaljo po petdeset metrov, kar bi bilo pa zdaleč predrago. Vrečka vabe, ki jo je potrebno zamenjati vsake tri tedne, stane že danes pet milijonov starih dinarjev, kar bi zneslo za lovljenje v dobi petih mesecev 140 st. milijonov po hektarju. Pri površni kontroli pa lahko na takšen način zvbavimo na kup toliko podlubnikov, da nam uničijo tudi vso zdravo drevje naokrog. Spopravimo se torej s to drobno nadlego po naših gozdovih z vso resnostjo.

Andrej Šertel

KADROVSKE VESTI — SOCIALNA PROBLEMATIKA — REKREACIJA

Izobraževanje v DO Lesna

V prvih treh mesecih letošnjega leta smo v LESNI organizirali več različnih tečajev, v katerih so se izobraževali naši delavci. Vsi tečaji so bili dobro obiskani, skupno število udeležencev je ca 200.

V januarju smo pričeli z načrtnim izobraževanjem na področju računalništva. V sodelovanju z domačimi strokovnjaki iz sektorja AOP, lesarskega in gozdarskega sektorja smo organizirali:

— dva začetna tečaja za delo z računalniki, udeležencev je bilo 18. Tečaj sta vodila Janko Kogelnik in Gvido Domijan;

— dva tečaja dBASE, udeležencev je bilo 18, tečaj sta vodila Janko Kogelnik in Gvido Domijan;

— štiri tečaje LOTUS 1—2—3, udeležilo se ga je 48 delavcev. Prvi tečaj smo organizirali s sodelovanjem Delavske univerze Cene Štupar iz Ljubljane, naslednje tri pa je vodil Brane Glavan, sodeloval pa Hinko Andrej.

Vse te tri tečaje želimo ponoviti še v mesecu aprilu, tako da bi se jih lahko udeležili vsi prijavljeni delavci.

Od 6. — 10. 2. 1989 je potekal intenzivni seminar poslovno-tehnične nemščine. Udeležencev je bilo 16. Namenjen je bil delavcem, ki vodijo poslovne pogovore in dnevno kon-

taktirajo s tujimi strokovnjaki. Seminar je vodila prof. Ana—Marija Muster—Cenčur.

V februarju in marcu je potekal začetni tečaj nemškega jezika. Trajal je 30 ur, udeležilo se ga je 40 slušateljev, tečaj je vodila Irena Pogorevc.

Že od decembra poteka 60-urni nadaljevalni tečaj nemščine; udeležencev je 22; tečaj je vodila Majda Klemenšek.

V januarju 89 smo organizirali enotedenski tečaj za varno delo z motorno žago. Tečaj je bil namenjen delavcem lesarskih tozdov (predvsem žagarskih), da obnovijo znanje in varstvo pri delu z motorno žago. Tečaj so vodili Peter Tasič, Alojz Klemenšek in Mitja Jandl. Udeležilo se ga je 21 delavcev. Tečaj z enako vsebino smo pripravili tudi za gradbene delavce KOGRAD Slovenj Gradec. Udeležencev je bilo 16. V aprilu želimo ta tečaj organizirati tudi za delavce tozda Gradnje.

V aprilu pripravljamo dvodnevni seminar »Lik dobrega prodajalca in kontaktna kultura« Pri izvedbi seminarja bodo sodelovali sodelavci lesarskega sektorja, tozda Blagovni promet in psiholog dr. Veljko Rus. Seminar je namenjen prodajalcem in predstavnikom na terenu.

Izobraževalni center

LJUDSKA MODROST

Če ne znaš pametno govoriti, pametno molči. Brati in nič razumeti, je kot loviti in nič dobiti.

Jezik je del telesa, ki človeka najlažje ugonobi.

Kdor na kratko veliko povedat zna, ta nekaj velja.

Kdor o starih slabo govori, ga nič prida ni. Očeta do praga, bo sin njega čez prag.

Kratka beseda daje povod dolgim mislim.

Laskava beseda je rada zaseda.

Lepa beseda nikomu ne preseda.

V vsakem žitu je tudi plevel.

Obljuba dela dolg.

Teško se celi rana, od strupenega jezika dana.

Toča ne naredi ne draginje ne cene, ampak reveže.

Začne v zlatu, neha v blatu.

Čas za vsakega drugače utripa.

Kot mine lepo, mine tudi grdo.

Brez znoja in truda, usoda je huda.

Dneva ne hvali pred nočjo.

Hleb za trebuhom ne hodi.

Dela kažejo človeka.

Delo se samo kaže.

Mojstri ne padajo iz nebes.

Z malim se začne, z velikim neha.

Če hočeš prijatelja zgubiti, mu moraš denar posoditi.

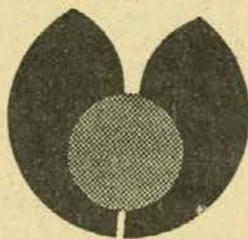
Cisto zlato ne rjavi.

Matevž ČARF

KOROŠKA KMETIJSKA
ZADRUGA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC

KOROŠKA ZADRUŽNA
HRANILNO KREDITNA
SLUŽBA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC

PRILOGA ZA KMETIJSTVO izhaja mesečno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec in KZ HKS Slovenj Gradec in je sestavni del Viharnika.

Ureja uredniški odbor. Glavna urednika Rok Gorenšek in Jože Krevh.

Naslov: KKZ Slovenj Gradec, Celjska cesta 7, Uredništvo priloge za kmetijstvo, telefon 842-341.

Tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1989.

PRILOGA ZA KMETIJSTVO

LETO XXII — ŠTEVILKA 4

APRIL 1989

POŠTINA PLAČANA

Poročilo o poslovanju hranilnice v letu 1988

Preteklo 1988 leto je bilo polno novosti in zank; ki nam jih je nastavljal zakonodajalec in velika, skoraj brezmejnja, inflacija je vse naše številke že tako raztegnila, da jih skoraj ne znamo več brati.

Stanje inflacije, če jo merimo z indeksom rasti industrijskih cen na drobno znaša 2,741 % kar pomeni, da so se cene povečale skoraj štirikrat.

Podobno gibanje zasledimo pri rasti hranilnih vlog in tudi obresti.

Seveda se niso gibale vse cene enako. Že dve predhodni leti ugotavljamo, da so cene kmetijskih pridelkov in lesa naraščale bistveno počasneje. Škarje cen se tako spet zapirajo v breme cen kmetijskih pridelkov in odpirajo v korist industrijskih proizvodov. Konec leta 1988 se je stanje sicer nekoliko popravilo, saj je večina administrativnega določanja cen odpadla. Težave pri cenah mleka pa so se v letu 1989 spet povečale.

Neenakopraven položaj kmetijskih pridelkov v primerjavi z industrijskimi izdelki samo poslabšuje kapitalno sposobnost kmetij in s tem tudi reproduktivno še posebej pa zavira investicijsko dejavnost.

Investicije v kmetijstvu so sposobni le še redki, ob sorazmerno veliki družbeni pomoči z nepovratnimi sredstvi. Še vedno obstaja dvom ali bomo kmetje v bodoče sposobni plačevati obresti, ki se čedalje bolj približujejo polni revalorizacijski stopnji.

I. HRANILNE VLOGE

Hranilne vloge so naš največji vir sredstev, s katerim razpolagamo, zato bomo pogledali gibanja in stanja le-teh.

1. Skupaj gibanje in stanje vseh hranilnih vlog

Področje	Stanje 1. 1. 88	stanje 30. 9. 88	vplačila od 1. 1. — 31. 12.	izplačila od 1. 1. — 31. 12.	stanje 31. 12. 88	indeks
Slovenj gradec	586.363	1.071.044	10.573.218	8.952.542	2.207.039	376
Dravograd	191.721	410.085	4.325.687	3.673.346	844.062	440
Prevalje	329.342	391.948	5.154.859	4.624.676	859.525	261
Radlje	136.795	390.040	7.668.876	6.701.897	1.103.774	807
SKUPAJ:	1.244.221	2.263.117	27.721.640	23.952.461	5.014.400	409

V skupnem so porasle vse hranilne vloge za 303 odstotke, kar je za 10,5 odstotkov hitreje; kot je naraščala inflacija. Kot pri posameznih vrstah tako tudi v skupnem so največjo rast dosegli v Radljah, saj znaša indeks 807, najnižjo rast so dosegli v Prevaljah, kjer znaša indeks rasti le 261, kar je 59 % inflacijske rasti. V Radljah so se hranilne vloge realno več kot podvojile, v Prevaljah pa skoraj prepolovile. Velika rast, ki je dosežena v Radljah, je rezultat večjih dejavnikov in sicer: nova blagajna v samem centru Radelj, prenos odkupa vseh kmetijskih pridelkov na izplačilo preko hranilnih vlog in dobro delo vseh blagajničark, ki ob dobri reklami in prijaznem odnosu do strank dosegajo res dobre rezultate.

II. POSOJILA

Posojila kmetom predstavljajo drugi del naše dejavnosti. Ker imamo več vrst namenskega kreditiranja je prav, da pogledamo vsak namen posebej in tako vidimo, kam so bile hranilne vloge plasirane.

2. Gibanje in stanje investicijskih posojil v odplačilu

Področje	stanje 1. 1. 88	stanje 30. 9. 88	vplačila od 1. 1. — 31. 12.	izplačila od 1. 1. — 31. 12.	stanje 31. 12. 88	indeks
Slovenj Gradec	270.014	296.563	144.389	258.941	384.563	142
Dravograd	57.502	74.850	25.408	75.123	107.217	186
Prevalje	66.105	75.829	22.374	40.619	84.350	128
Radlje	181.339	201.071	75.085	107.134	213.388	118
Skupaj:	574.960	648.313	267.256	481.817	789.521	137

Investicijska posojila so se povečala le za 37 odstotkov, kmetje so v letošnjem letu odplačali 267.256 din posojil, na novo je šlo v odplačilo 293.605 tisoč din kreditov. Za vse kredite pa je bilo v letošnjem letu pripisanih 188.212 tisoč din obresti. Najbolj se je stanje kreditov povečalo v Dravogradu, najmanj pa v Radljah.

3. Stanje in gibanje posojil v črpanju

Področje	stanje 1. 1. 88	stanje 30. 9. 88	vpl. nep. sred. od 1. 1. — 31. 12.	vplačila od 1. 1. — 31. 12.	izplačila od 1. 1. — 31. 12.	stanje 31. 12. 88	indeks
Slovenj Gradec	69.580	63.446	225.057	274.043	757.375	327.855	471
Dravograd	1.458	-20.389	60.323	16.807	221.175	145.503	9980
Prevalje	—	-80.446	367.654	71.513	368.721	-70.446	—
Radlje	48.835	11.884	185.021	34.684	407.069	236.199	484
SKUPAJ:	119.873	-25.505	838.055	397.047	1.754.340	639.111	533

Posojila v črpanju so za 433 odstotkov večja kot v lanskem letu, nekaj so jih kmetje predčasno odplačali, ker se bojijo visokih obresti, del pa je bil že prenešen na kredite v odplačilu. Velik del sredstev, ki so bila vplačana v dobro kreditov predstavljajo nepovratna sredstva SIS za pospeševanje prireje in predelave hrane v SRS in sicer 838.055.500 din. Odobreni krediti iz sredstev hranilnih vlog znašajo 498.366 tisoč din, obresti na ta sredstva pa znašajo 417.919 tisoč din. Obresti za te kredite so bistveno večje kot pri kreditih v odplačilu, ker je tam 80 % še starih kreditov po fiksnih obrestnih merah in le 20 % po spreminjajočih. Pri kreditih v črpanju pa so vse obresti spreminjajoče.

4. Gibanje in stanje stanovanjskih posojil

Področje	stanje 1. 1. 88	stanje 30. 9. 88	vplačila od 1. 1. — 31. 12.	izplačila od 1. 1. — 31. 12.	stanje 31. 12. 88	indeks
Slovenj Gradec	81.730	220.992	29.544	202.607	254.793	312
Dravograd	23.456	83.769	10.075	68.829	82.210	350
Prevalje	70.866	71.773	11.256	46.594	106.204	150
Radlje	17.300	16.349	3.334	10.482	24.448	141
SKUPAJ:	193.352	392.883	54.209	328.512	467.655	242

Stanovanjska posojila so se povečala le za 142. odstotkov, kar je izredno malo. Vzrok za to ni v tem, da ne bi bilo interesentov, ampak v tem, da jih skoraj pol leta nismo odobraval, ker je bil dosežen limit, ki dovoljuje porabo hranilnih vlog za te namene. Največji porast teh kreditov je v Slovenj Gradcu, najmanjši pa v Radljah.

5. Gibanje in stanje akontacij na les in kmetijske pridelke

Področje	stanje	stanje	vplačila od	izplačila od	stanje	indeks
	1. 1. 88	30. 9. 88	1. 1.—31. 12. 1. 1.—31. 12.	1. 1.—31. 12.	31. 12. 88	
Slovenj Gradec	62.384	87.615	357.310	621.523	326.597	524
Dravograd	38.512	48.650	137.351	262.956	164.117	426
Prevalje	37.753	84.183	276.850	455.322	216.225	573
Radlje	36.819	77.912	314.364	468.383	190.838	518
SKUPAJ:	175.468	298.361	1.085.875	1.808.184	897.777	512

Akontacije na les in kmetijske pridelke so zelo velik vir kreditov tudi za nabavo mehanizacije, saj je rednih kreditov za te namene izredno malo. Zaradi tega narašča tudi vezava din, ki se je v splošnem lani gibala okoli treh mesecev, letos pa že presega pol leta. Kmetje glavnicu sorazmerno hitro pokrijejo, malo več težav je z obrestmi, ki jih odplačujejo dalj časa. V skupnem so akontacije porasle za 412 odstotkov, največjo rast beležimo v Prevaljah, najmanjšo pa v Dravogradu. Samih akontacij je bilo izplačanih v celem letu 1.302.879 tisoč din, obresti stanje pa znašajo 505.305 tisoč din. Glede na sorazmerno zelo visoko stanje izplačil so obresti nizke, to pa predvsem zato, ker je približno 1/3 akontacij odplačana prej kot v mesecu dni, le 1/3 jih je odplačana pozneje kot v letu dni.

6. Gibanje in stanje vseh kreditov

Področje	stanje	stanje	vplačila	izplačila	stanje	indeks
	1. 1. 88	30. 9. 88	od 1. 1. od 1. 1.—31. 12.	1. 1.—31. 12.	31. 12. 88	
Slovenj Gradec	483.708	668.616	1.030.343	1.840.446	1.293.811	267
Dravograd	120.928	186.880	249.964	628.083	499.047	413
Prevalje	174.724	151.339	749.647	911.256	336.333	192
Radlje	284.293	307.216	612.488	993.068	664.873	234
SKUPAJ:	1.063.653	1.314.015	2.642.442	4.372.853	2.794.064	263

V skupnem so se krediti povečali za 163 odstotkov, največje povečanje beležimo v Dravogradu za 313 odstotkov, najmanjše pa v Prevaljah le za 92 odstotkov. Sorazmerno počasnejša rast kreditov do hranilnih vlog je zaradi gibljive obrestne mere. Kmet na začetku, ko najema kredit, ne ve, koliko obresti bo na koncu tudi plačal, zato se raje odloča za manjše zneske in na krajši rok. Večina kmetov je v lanskem letu zadovoljila svoje potrebe po dodatnih sredstvih za investicije z nepovratnimi sredstvi SIS, ki so zelo ugodno vplivala na investicijsko dejavnost. Samo nekaj kmetov je, ki se pri novogradnji odločijo za najete kredita, kjer drugače ne morejo dokončati investicije v zahtevanem roku.

7. Struktura hranilnih vlog in kreditov

Področje	stanje HV	stanje HV	struktura		stanje	stanje	strukt.	
	1. 1. 88	31. 12. 88	1. 1. 88	31. 12. 88	kreditov 1. 1. 88	kreditov 31. 12. 88	1. 1.—31. 12.	31. 12. 88
Slovenj Gradec	586.363	2.207.039	47,1	44	483.708	1.293.811	45,4	46,3
Dravogr	191.721	844.062	15,4	16,8	120.928	499.047	11,4	17,9
Prevalje	329.342	859.525	26,5	17,1	174.724	336.333	16,4	12
Radlje	136.795	1.103.774	11	22	284.293	664.873	26,7	23,8
SKUPAJ:	1.244.221	5.014.400	100	100	1.063.653	2.794.064	100	100

Struktura hranilnih vlog in kreditov se je v letošnjem letu precej spremenila največje spremembe so se dogajale vsekakor v Radljah. Na začetku leta so vse njihove hranilne vloge skupaj znašale le 11 odstotkov od celote, zdaj na koncu leta znašajo že 22 odstotkov. Drug premik je pri kreditih, na začetku leta so znašali njihovi krediti 26,7 odstotkov od celote, zdaj so se zmanjšali za 23,8 odstotkov. Pri Slovenj Gradcu je slika ravno obratna, delež njihovih hranilnih vlog upada, povečuje pa se delež njihovih kreditov. Spremembe so še minimalne, vendar bo potrebno o teh premikih podrobneje analizirati razloge, ki so na to vplivali. V Prevaljah se konstantno skozi vse leto znižuje delež

hranilnih vlog, enako tudi delež kreditov, kar bo potrebno podrobneje preučiti.

Skupaj opravljen promet s kmeti znaša 58.690.396 din, kar je triinpolkrat več kot leto prej. Skupaj opravljen promet s kmeti pa je kljub temu 8 odstotkov nižji kot inflacija, kar bi lahko bil tudi stvarni razkorak med cenami v kmetijstvu in cenami v industriji. Dejansko je promet realno padel za 8 odstotkov, inflacijsko pa se je povečal za 245 odstotkov.

III. VARČEVANJE IN KREDITIRANJE USTANOVITELJEV

Dejavnost naše HKS ni samo kreditiranje kmetov in zbiranje njihovih hranilnih vlog, ampak tudi zbiranje vlog ustanoviteljev in kreditiranje le-teh.

Za zadovoljevanje vseh potreb ustanoviteljev še zdaleč ne zadoštujejo vse hranilne vloge, zbrane v okviru članstva HKS, zato za njihove potrebe najemamo kredite pri Ljubljanski banki temeljni koroški banki, pri Zvezi hranilno kreditnih služb in sprejemamo sredstva v depozit od drugih uporabnikov družbenih sredstev.

8. Drugi viri sredstev

Zbrana druga sredstva	stanje 1. 1.	stanje 31. 12.	indeks
depoziti ustanoviteljev in drugih UDS	442.045	4.081.038	923
kratkoročni krediti	622.114	1.006.552	162
dolgoročni krediti	—	120.000	—
skupaj:	1.064.159	5.207.590	589

Direktno je za potrebe ustanoviteljev tako najetih 79 odstotkov potrebnih sredstev, iz hranilnih vlog pa je potrebno nameniti še 21 odstotkov, kar predstavlja 45 odstotkov vpoglednih hranilnih vlog, oziroma 27,6 odstotka vseh zbranih hranilnih vlog.

9. Kreditiranje ustanoviteljev

Ustanovitelj	stanje	str. v %	stanje	str. v %	stanje	str. v %	ind. v %
	1. 1. 88	30. 9. 88	31. 12. 88	31. 12. 88	31. 12. 88	v %	
-LEDINA-	639.846	40	1.624.291	32,8	2.689.202	40,8	420
-TRATA-	299.901	19	631.610	18,2	1.338.142	20,3	446
-ODOR-	125.938	8	254.791	5	393.621	6	312
-MESNINA-	143.888	9	733.540	15	1.152.289	17,5	800
DSSS	30.000	2	30.000	0,6	30.000	0,4	100
Ustanovitelji v KKZ	1.239.573	78	3.274.232	66,4	5.603.254	85	452
-KMETOVALEC-	32.360	2	214.776	4,3	538.382	8,2	1664
-LESNA--TOK	188.975	12	459.857	9,3	448.193	6,8	237
Ustanovitelji skupaj:	1.460.908	92	3.948.865	79,8	6.589.829	100	451
Drugi UDS:			1.002.500	20,2			
VSEGA SKUPAJ:	1.580.908	100	4.951.365	100	6.589.829	100	417

Iz gornje tabele so razvidne potrebe po kreditiranju ustanoviteljev in struktura porabljenih sredstev po posameznem ustanovitelju. 85 odstotkov vseh sredstev porabijo ustanovitelji v sestavi KKZ in le 15 odstotkov ostali ustanovitelji.

Pred leti so največ sredstev uporabljali TOK Lesne, zdaj so udeleženi pri kreditiranju le z 8,2 odstotka. V skupnem so krediti ustanoviteljem porasli za 317 odstotkov, kar predstavlja 11,5 % odstotkov realno rast. Največjo porast beležimo pri Kmetovalcu in Mesnini, najmanjšo pa pri TOK Lesne. Pri tem je potrebno omeniti, da je HKS edini kreditodajalec kratkoročnih kreditov za članice v sestavku KKZ medtem, ko imajo druge članice možnost kreditiranja še v sklopu svojih internih bank.

IV. REZULTAT POSLOVANJA

Realni prihodki	279.473 tisoč din
Realni odhodki	632.281 tisoč din
Izguba v realnem delu	352.807 tisoč din
Revalorizacijski prihodki	8.093.165 tisoč din
Revalorizacijski odhodki	7.539.441 tisoč din
Revalorizacijski odhodki za pokritje izgube	352.807 tisoč din
Revalorizacijska rezerva	200.917 tisoč din

Koroška zadružna hranilno kreditna služba je izkazala 352.807 tisoč din izgube v tekočem poslovanju, ki smo jo pokrili z revalorizacijskimi prihodki, kar nam je dopuščal zakon o celotnem prihodu.

Na žalost nam nova zakonodaja ne daje več nobene prednosti pred drugimi delovnimi organizacijami in bo potrebno v letu 1989 vse

realne odhodke pokriti z realnimi prihodki, kar pomeni, da bomo morali zvišati ceno vsem kreditom, ki jih imamo plasirane pri kmetih in pri ustanoviteljih.

Glede na splošno politiko pri poslovnih bankah, kjer pričakujemo povišanje obresti za hranilne vloge občanov, bomo prisiljeni slediti trendom rasti obrestnih mer za te vloge tudi pri nas. Nikakor si namreč ne moremo privoščiti nižje obrestne mere za hranilne vloge kot je pri Ljubljanski banki, ker bi to pomenilo odliv naših hranilnih vlog na banko. Če pa nimamo hranilnih vlog, ne moremo kreditirati kmetov in ne ustanoviteljev. Vse to seveda spet pomeni, da bomo morali povišati cene kreditov, ki se bodo močno približale ali celo presegle polno stopnjo revalorizacije, vsaj pri nekaterih namenih.

Zaradi vseh problemov, ki nas bodo omejevali v letu 1989, prosimo naše kreditojemalce, da čimprej odplačajo stare kredite. Stari krediti so večinoma po zelo ugodnih obrestnih merah, vendar lahko pričakujemo, da bomo morali kredite, odobrene od leta 1981 dalje, pričeti obrestovati po novih višjih obrestnih merah v skladu z 8. členom sklenjenih pogodb.

Da nam v letu 1989 ne bo dolgčas, poleg že prej omenjenih problemov, je poskrbel zakonodajalec za nove temeljne zakone, ki predvidevajo spremembe organiziranosti za našo finančno organizacijo že do konca leta. O teh problemih bo še veliko govora, zato bo potrebno o njih večkrat obveščati naše člane.

KORENT Magdalena, oec.

Živina bo kmalu na paši — foto: Jože Krevh

Urejanje kmetijskih zemljišč na področju TZO »TRATA« Prevalje

Dosedanji proces spreminjanja rabe zemljišč zmanjšuje obseg kmetijskih zemljišč. Hitra in premalo načrtovana urbanizacija, precejšen obseg zamočvirjenih kmetijskih zemljišč, še premalo izkoriščene možnosti pri intenziviranju kmetijske pridelave pogojujejo potrebo po pridobivanju ter urejanju razpoložljivih kmetijskih zemljišč.

Posebna možnost za intenzivnejšo pridelavo so melioracije (hidromelioracije-ureditev vodnega režima v tleh, agromelioracije-izboljšanje fizikalnih in kemičnih lastnosti tal).

Začetki načrtnega vzpodbujanja izvajanja melioracij na kmetijskih zemljiščih na območju občine Ravne na Koroškem segajo že nekaj let nazaj, v leto 1977. Takrat je bilo ugotovljeno, da je na usmerjenih kmetijah dosežena zadovoljiva intenzivnost pridelovanja le na nekdanjih njivah. Ostale površine pa so se zaradi omejene uporabe osnovne kmetijske mehanizacije, nizke storilnosti in pomanjkanja delovne sile le ekstenzivno izkoriščale ali pa so bile prepuščene nekontroliranemu zaraščanju.

Dosedanje izkušnje kažejo, da so melioracije osnovni ukrep za ureditev kmet. zemljišč v kmetijski rabi ter za njihovo intenziviranje. Po izvedbi melioracij se je na vseh kmetijah povečala proizvodnja krme in na tej osnovi tudi stalež goveje živine in odkup mleka in mesa.

Z izboljšanjem zemljišč so dani tudi pogoji za uvajanje novih tehnologij rabe travinja na kmetijah, poveča se produktivnost dela ur ter dohodek na kmetijah.

Združeni kmetje — člani zadruga so sami dali pobudo za izvedbo melioracijskih del in so člani melioracijske skupnosti, ki izboljšujejo svoja zemljišča z namenom, da povečamo organizirano tržno proizvodnjo.

Prva melioracijska skupnost na področju občine Ravne na Kor. je bila ustanovljena leta 1987, čeprav so kmetje že prejšnja leta, v lastni režiji in v manjšem obsegu urejali kmetijska zemljišča. Zveza KZS Slovenije je v ta namen zagotovila nepovratna sredstva, preostala potrebna sredstva pa lastniki zemljišč, ki dela izvajajo.

V program melioracij za leto 1987 in 88 je bilo vključenih 136 kmetij. Melioracije so kmetje izvajali na površini 235 ha, od tega je bilo

114 agromelioracij, 86 hidromelioracij, krčitev gozda pa so izvajali na 35 ha.

Na področju izvajanja melioracij so bili pred izvedbo predvsem enkrat košeni travniki s skromnim botaničnim sestavom trav, z dosti manjvrednih trav, ki zmanjšujejo hranilno vrednost krme, površine so bile precej zamočvirjene, kar je zahtevalo predvsem ročno delo. Temu primerni so bili tudi nizki pridelki.

Po izvedbi del pa lahko načrtujemo trikrat košene travnike, ki bodo dajali kvalitetno krmo, urejene pašnike, tudi stroški proizvodnje se zmanjšajo, saj drago ročno delo nadomesti strojno.

S krčitvijo malodonosnega gozda so kmetje pridobili nove kmet. površine, ki jih bodisi osijo ali pa so jih zasejali s silažno koruzo.

Do konca leta 1989 bodo kmetje (80 članov skupnosti) meliorirali še 124,5 ha, agromelioracije bodo izvajali na 68,5 ha, hidromelioracije na 40,5 ha, gozd pa bodo skrčili na 15,5 ha.

Zainteresiranost kmetov za urejanje zemljišč se še nadaljuje, za leto 1990 lahko načrtujemo, da bodo kmetje uredili še dodatnih 100 ha neplodnih zemljišč.

Na ta način kmetje že izpolnjujejo zahtevno nalogo s katero se sooča slovensko kmetijstvo, pridelati čim več hrane za večje število prebivalcev, izpolnitev te naloge pa je seveda v veliki meri odvisna od tega, kako bomo uspeli razpoložljivi kmet. prostor urediti za intenzivno pridelovanje.

Gosténčnik Z.

Stanje varstva pri delu v kmetijstvu

Kadar želimo opisati določeno stanje, je to neizogibno povezano z vrsto podatkov, iz katerih lahko številčno ovrednotimo stanje. Stvarno število poškodb, poklicnih bolezni, invalidnosti in smrtnih primerov, ki so nastali v zvezi z delom, so številčna mera, ki delno opisuje stanje varstva pri delu. Da pa dobimo sliko popolnejšo, je treba upoštevati podatke o številu izgubljenih delovnih dni zaradi prej naštetih vzrokov. Torej so pomembne resnosti poškodb, katerih posledice so poklicna oboljenja in invalidnost.

Že iz zgodovine nam je znano, da človeka pri vsakem delu spremljajo nesreče. Z novimi tehnološkimi dosežki, se je nevarnost še povečala. Tudi z mehanizacijo v kmetijstvu, podobno kot v drugih proizvodnih dejavnostih, se je povečala produktivnost in zmanjšal telesni napor pri kmečkih delih, delo samo pa je kvalitetnejše opravljeno. Toda stroji prinašajo s seboj tudi številne nevarnosti in možnosti za poškodbe.

Pri tem so v ospredju nereče pri delu s traktorji in ročnimi motornimi žagami. Vse te nesreče so posebno številne v zasebnem kmetijstvu in manj v kmetijskih delovnih organizacijah, kar pomeni, da posvečamo premalo pozornost varnosti tistih, ki delajo na kmetiji.

Z nabavo traktorjev, ki je pri nas osnovni kmetijski stroj in skoraj nujno potreben na vsaki zasebni kmetiji, se je število nesreč zelo

povečalo, žal vse prevečkrat s smrtnim izidom, kajti za delo s traktorji nismo bili dovolj pripravljeni in usposobljeni. Izkušnje, pridobljene z vprežnimi stroji, smo prenašali na uporabo traktorskih priključkov celo prirejene vprežne stroje smo priključevali na traktorje. Tako ugotavljamo, da je izmed dejavnikov, ki vplivajo na nezgode, daleč spredaj subjektivni (osebnostni), se pravi da je vzrok nesreče pri 80 % človeški faktor.

Pri ostalih 20 % pa so vzroki objektivni, to je traktor ali konfiguracija terena.

Po teh podatkih sklepamo, da bi lahko znatno zmanjšali število traktorskih nesreč, če bi intenzivneje vplivali na človeka, ga izobrazili in usposobili za delo, medtem ko je težje vplivati na objektivne dejavnike.

V koroški kmetijski zadrugi smo se odločili, da bomo vključili v program izobraževanja kar največ kmetov, predvsem začetnikov, s ciljem, da se izognemo nesrečam, ki se zgodijo na takšnem zemljišču in pri takšnem delu, kjer tega ne bi pričakovali, zaradi neznanja, nepravilnosti in neustrezne opreme traktorjev.

Seveda pa pri tem ne gre zanemarjati nesreč, ki se dogajajo pri raznih drugih strojih, pri podiranju in spravljanju lesa, pri opravljanju živine in električnim tokom.

Ne pozabimo, koliko je med nami invalidov in sirot, katerih očetje so bili žrtve nesreč.

Betka PODJAVORŠEK, var. ing.

NAŠ UPOKOJENEC — TINE VIŽINTIN

Malo je kmetijskih strokovnjakov, ki bi tako dolgo vztrajali v kmetijski dejavnosti in vedno na zahtevnih in odgovornih delovnih mestih. Mnogi njegovi stanovski kolegi so med tem odšli v druge poklice, kjer je delo lažje in bolj cenjeno.

Na svoji delovni poti je ing. Tine Vižintin doživel mnoge spremembe, ki so pestile to panogo gospodarstva: dobrih začetkov zadrugnih in poslovnih zvez po letu 1950, nakar je sledilo združevanje malih enot v večjo občinsko, sedanjo TZO LEDINA, kot organizacijo pri KKZ Slovenj Gradec. Po letu 1972 se je pogosto spreminjala zadrugna zakonodaja. Kmetje so dobili večje samoupravne pravice, začele so se tudi razne prenovne. Zadruga se borila za dohodek na račun poslovne funkcije v prodaji in oskrbi ter se s tem kmetom nekoliko odtujila. Reorganizacije pa so seveda povzročile tej panogi gospodarstva tudi škodo, kljub nenehni rasti.

In sedaj, ko zadruga spet postaja organizacija svojih članov, je tov. Tine izpregel voz in si privoščil zaslužen počitek. K nam v Mislinjsko dolino je prišel iz drugačnega okolja, iz Maribora, kjer se je tudi rodil leta 1931. Iz Pragerskega ga je za krajši čas pot zanesla celo na Primorsko, leta 1953 pa se je zaposlil na Zadrugni poslovni zvezi v Dravogradu in kasneje pognal korenine v Slovenj Gradcu, kot direktor TZO LEDINA. Pod to našo Uršljo goro in Pohorjem, na tej bolj malo ravninski zemlji; med temi našimi kmeti, dobrimi in delovnimi, navezanimi na svojo zemljo in zadrugo, k čemer je prispeval svoj delež tudi on. Kaj naj mu rečemo na kraju? Upokojitev je prelomnica, ki jo vsak doživi po svoje. Spremenjen se življenjski ritem, dom postane pomembnejši, čas dobi drugo razsežnost.

Za nekatere so to dnevi utrujenosti, za druge le globlje zrelosti in drugačnih ciljev. V tem zmedenem obdobju pa mu vsi nekdanji sodelavci nekaj počitka celo privoščimo, saj bi mu morda še ena izmed mnogih sprememb, ki nas čaka, le neprijetno skrajšala jesen. Sodelavci in prijatelji pa mu želimo prav nasprotno: sončno jesen in polno zrelih sadežev, pa tu in tam dobro kapljico za zdravje ter dolgo pokojninsko dobo.

Jože Konečnik, dipl. ing. agr.

Strokovna priprava pluga, foto Jože Krevh

Po končanem sestanku si imajo mladi kmetje vedno kaj povedati.

OBVESTILO

Naše varčevalce obveščamo, da bo blagajna v Crni odprta vsak prvi in tretji četrtek v mesecu na Gozdnem gospodarstvu v Crni.

Prosimo, da 1 dan prej pokličete blagajničarko na TZO "TRATA" Prevalje in javite svoje potrebe. Vodja KZHKS KORENT Mačdalena, oec.

Potrebna je moč: foto — Jože Krevh

NAŠI JUBILANTI

V mesecu aprilu praznujejo svoje jubileje

10 let delovne dobe

Ljubko ČURIČ, Gozdarstvo Črna
Milunka ČMAREC, TP Prevalje
Bilka ŠTAVDEKER, TP Prevalje
Božidar MATIČ, TP Prevalje
Zdenka MIHELIC, TSP Radlje — Podvelka
Marjeta ROŽANC, Blagovni promet
Marta ŠTRUC, DSSP

20 let delovne dobe

Franc OŠLAK, Gozdarstvo Radlje
Alojz KALIČ, TOK Dravograd
Alojz POTOČNIK, Gradnje Slovenj Gradec
Štefan VRANJEK, Gradnje Slovenj Gradec

30 let delovne dobe

Anton KAJZER, Gozdarstvo Črna
Alojz DULER, CLS Otiški vrh
Jožica MURŠIČ, Nova oprema
Friderik TISNIKAR, Žaga Mislinja
Jože KOMPAN, Žaga Mušenik
Adolf KOPRIVNIK, TP Prevalje
Hubert MOČIVNIK, TP Prevalje
Danica ŠUMNIK, TP Prevalje
Jože KOLENC, Blagovni promet

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA REDNI ŠTUDIJ ZA ŠOLSKO LETO 89/90

— gozdar	16 štipendij	IV. stopnja
— gozdarski tehnik	3 štipendije	V. stopnja
— inž. gozdarstva	2 štipendiji	VI. stopnja
— dipl. inž. gozdarstva	2 štipendiji	VII. stopnja
— dipl. biolog-ekolog	1 štipendija	VII. stopnja
— obdelavec lesa	17 štipendij	SKR
— lesar širokega profila	15 štipendij	IV. stopnja
— lesarski tehnik	8 štipendij	V. stopnja
— inž. lesarstva	4 štipendije	IV. stopnja
— dipl. inž. lesarstva	6 štipendij	VII. stopnja
— lesar — tapetnik	7 štipendij	IV. stopnja
— dipl. inž. strojništva	2 štipendiji	VII. stopnja
— električar — energetik	2 štipendiji	IV. stopnja
— strojni ključavničar	3 štipendije	IV. stopnja
— šivilja	3 štipendije	IV. stopnja
— računalniški tehnik	3 štipendije	V. stopnja
— ekonomski tehnik	3 štipendije	V. stopnja
— kmetovalec za otroke, ki so ostali doma na kmetiji	2 štipendiji	II. stopnja
— kmetijec	4 štipendije	IV. stopnja
— kmetijski tehnik	4 štipendije	V. stopnja
— kmetijski strojnik	1 štipendija	IV. stopnja
— inž. agronomije	1 štipendija	VI. stopnja
— dipl. oec. ekonomski odnosi s tujino	1 štipendija	VII. stopnja (3. let. VEKŠ)
— oec. notranja trgovina	1 štipendija	VI. stopnja (2. let. VEKŠ)
— dipl. oec.	1 štipendija	VII. stopnja (3. let. VEKŠ)
— oec. denarništvo, finance, računov.	2 štipendiji	VI. stopnja
— dipl. oec. -računalništvo	1 štipendija	VII. stopnja
— dipl. inž. računalništva — logika in sistemi	3 štipendiji	VII. stopnja
— naravoslovno-matematična usmeritev	5 štipendij	V. stopnja
skupaj štipendij	124	

Potrebna dokumentacija za štipendijo:

1. prijava za štipendiranje, obrazec 8.40
 2. fotokopija zadnjega šolskega spričevala
 3. potrdilo o OD staršev za leto 1988
 4. potrdilo o premoženjskem stanju
 5. potrdilo o številu družinskih članov
 6. potrdilo o vpisu v šolo za šolsko leto 1989/90
- Prijave za štipendiranje pošljite na naslov LESNA Slovenj Gradec, izobraževalni center, od 25. junija do 15. julija 1989.
Prijav z nepopolno dokumentacijo ne bomo obravnavali.

IC

KADROVSKE VESTI

PRIŠLI: v mesecu februarju 1989

Priimek in ime — datum nastopa — naloge in opravila, ki jih bo opravljal — organizacija iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Oslak Peter, 20. 2. 1989, gozd. tehnik-delovodja, iz JLA

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Pejovnik Janez, 13. 2. 1989, izv. del na robni obdelavi, iz JLA

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH

Sejdija Aljuš, 21. 1. 1989, polaganje papirja, iz JLA

TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRAD

Strmčnik Franc, 2. 2. 1989, izvaj. manj zaht. stroj. miz. del, iz JLA

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRAD

Dešišku Rifet, 1. 2. 1989, čuvaj v prodajalni Pristina, —

Jašanica Ismeet, 1. 2. 1989, skladiščni delavec v prodajalni Pristina —

Rendeviski Krum, 1. 2. 1989, vodja prodajalne Skopje, RO Seme Beograd

Dugajlič Andjelka, 15. 2. 1989, administrator v PI Novi Sad, Atelje OFSET Novi Sad

ODŠLI: v mesecu februarju 1989

Priimek in ime — datum odhoda — dela, ki jih je opravljal — organizacija v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO SLOVENJ GRAD

Triplat Rado, 12. 2. 1989, gozdni delavec — sekač, Tovarna dušika Ruše

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM

Kaker Albin, 28. 2. 1989, sekač, redna upokojitev

TOK GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Golob Franc, 13. 2. 1989, cestni delavec, umrl

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Srebrovic Žarko, 28. 2. 1989, delovodja, —

Verko Tatjana, 28. 2. 1989, stiskanje podbojev, Marles Maribor

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE-PODVELKA

Tertinek Jože, 10. 2. 1989, izv. KK in res. reklamacij, —

Seršen Dušan, 28. 2. 1989, izv. elektro vzdrževalnih del, Gradbinec Maribor

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH

Zvikart Dušan, 3. 2. 1989, lepljenje, —

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRAD

Radivojevič Slavomir, 25. 1. 1989, gradbena dela, —

Musič Mujo, 20. 1. 1989, gradbena dela, —

Dedič Huso, 27. 2. 1989, gradbena dela, —

Mujanović Hazim, 6. 2. 1989, gradbena dela, —

Muhtarevič Mesudin, 2. 2. 1989, gradbena dela, —

TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA SLOVENJ GRAD

Pogorevc Jurij, 14. 2. 1989, upravljanje vilicarja, Spedtrans Maribor

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
Gozdarstvo Slovenj Gradec	42	3	45
Gozdarstvo Mislinja	47	5	52
Gozdarstvo Črna	126	13	139
Gozdarstvo Radlje	110	24	134
TOK gozd. Slovenj Gradec	33	3	36
TOK gozd. Radlje	30	5	35
TOK gozd. Ravne	27	5	32
TOK gozd. Dravograd	14	3	17
Žaga Mislinja	44	5	49
Žaga Otiški vrh	47	12	59
Žaga Mušenik	32	13	45
Žaga Vuhred	48	10	58
TP Prevalje	82	163	245
TP Pameče	129	150	279
ISP Radlje — Podvelka	179	184	363
TIP Otiški vrh	219	31	250
Gradnje Slovenj Gradec	46	7	53
Transport in servisi Pameče	121	14	135
Cent. les. sklad. Otiški vrh	41	5	46
Nova oprema Slov. Gradec	185	157	342
Del. skup. Slovenj Gradec	74	118	192
Blagovni promet Slov. Gradec	147	87	234
Interna banka Slov. Gradec	4	32	36
	1827	1049	2876

Darinka Cerjak

OB DNEVU ZDRAVJA

Zdravje in bolezen sta dva ključna pojma, ki nas spremljata vse življenje. Od tega zavisi osebna sreča in v veliki meri tudi standard — tako osebni kot družbeni.

Za zdravje in bolezen imamo mnogo definicij, bolj ali manj obsežnih in bolj ali manj strokovnih. Meni je posebno všeč misel znanega pisatelja Krleže, ki je nekje napisal: »Bolezen je vse, kar boli«. Boli pa nas veliko — tako siromaštvo, neznanje in nemoč, kot bogastvo (ko nas je strah, da ga izgubimo, oz. se neskončno pehamo, da bi ga obdržali in povečali). Posebej še boli krivica. Tudi zavist »peče«, pravimo. In potem je tu še telo s svojimi organi in množico boleznih. Vse skupaj pa je čudovita snov za pogovore. Opis svojih težav drugim že sam po sebi prinese neko olajšanje. Pa o znanih in sosedih! Več vemo o njihovih boleznih, kot o čemerkoli drugem. Tako smo navajeni, človek je vendar družbeno bitje in o nečem se je vendar treba pogovarjati.

Kaj pa zdravje? Zakaj se raje ne pogovarjamo o pozitivnem zdravju, o dobrem počutju? Zakaj se ne pogovarjamo o tem, kaj storiti (in kaj stori sosed) za boljše zdravje? Zakaj znanec nima na želodcu rane, ciroze jeter in zakaj sosed ne boli glava? Naše največje bogastvo je namreč to pozitivno zdravje, tako za posameznika kot za družbo. Poslanica generalnega sekretarja svetovne zdravstvene organizacije za leto 1989 se glasi: »GOVORIMO O ZDRAVJU«! Zdravje naj bi bilo predvsem blagostanje človeka z normalno zgradbo in funkcijo telesa, z možnostjo izobraževanja in dela, ki bi mu nudilo duševno in materialno zadovoljstvo.

Osnovo za vse to dobimo ob rojstvu, potem pa začnejo delovati zunanji vplivi — naravni (iz okolja), socialni (v zvezi s človekovim življenjem v družbi) in psihosomatski, ki opredelijo, kako bo človek reagiral na prejšnje.

Pravilna izraba ugodnih vplivov in pravilno varovanje pred neugodnimi, nam bosta omogočila zdravo življenje.

Pot torej poznamo. Začeti pa je treba zgodaj — že z izbiro ustreznega partnerja, oblikovanjem harmonične družine, zdravo prehrano bodoče mamice in rojstvom zdravega otroka. Del odgovornosti nosita torej bodoča starša. To prevečkrat pozabljamo. Za vsak poklic je potrebno šolanje, le oče ali mati postaneš kar tako. Pa se le zamislimo: ali ni roditi otroka in ga vzgajati, eden najtežjih in najbolj odgovornih »poklicev«? Odgovornost staršev ostaja tudi, ko svoje že opravljajo vzgojni in učni procesi v vrtcu in šoli. Še vedno je najmočnejši vpliv pač vzgled doma. In ta vzgled naj otroka usmerja v pridobivanje navad za krepitev zdravja, za pogumno spopadanje s problemi in za boj proti negativnim vplivom okolja.

Zdravstvena služba je s svojimi preventivnimi programi že pregnala nekdanje težke bolezni otroštva in druge omilila. Higijenski režim v šolah išče najboljše rešitve za odpravo škodljivih vplivov v šoli. Medicina dela pospešeno odpravlja škodljivosti na delovnem mestu in išče načine, kako postaviti pravega človeka k pravemu delu in kako prilagoditi delo, da ne bo škodilo zdravju. Komunalna higiena odpravlja škodljive vplive iz naselij, ekološka zavest je priborila ostre predpise o varstvu zraka, zemlje in voda (žal jih zaradi našega siromaštva še ne uporabljamo dosledno), kratka, družba kot celota poskuša ustvariti zdrave pogoje za življenje.

Prispevajmo svoje še sami. Res nimamo vsi novih in zdravih stanovanj. Toda storimo vsaj to, kar se da. Red v stanovanju, ki bo preprečil nezgode, zračenje, primerno ogrevanje itd. so stvari, ki jih lahko dosežemo. Podobno je z obleko. Ne more biti vedno nova, tudi prav po modi ne, mora pa biti vremenu in času primerna. Spodnje perilo pa naj ne bo bombažno. Zračno je in toplo — pa še prekuhava se lahko.

Zdrava prehrana je eden najvažnejših dejavnikov zdravja. Tu tudi največ grešimo. Naraščanje standarda nas je ogrozilo tudi s

pretiranim zauživanjem hrane, padanje standarda grozi s pomanjkanjem, vedno pa nas spremlja nepravilna izbira živil. Okrog dve tretjini dnevnih potreb naj bi pokrili z ogljikovimi hidrati (kruh, testenine, krompir, riž), približno eno petino naj bo maščob in prav toliko beljakovin. Nikakor pa ne pozabimo na zelenjavo in sadje. Znan angleški pregovor pravi, da nas jabolko na dan štiti pred obiskom zdravnika.

Predvsem mladi morajo dobiti dovolj beljakovin (meso, jajce, sir) za pravilno rast. Pretirani odmiki od teh pravil pa vedno škodijo, tudi pri mesu. Ob tem pa je važna še pravilna porazdelitev dnevnih obrokov. Eno tretjino potreb naj pokrijeta zajtrk in dopoldanska malica, 40 % kosilo in 30 % še popoldanska malica in večerja. Da pa mora biti hrana neoporečna, sveže pripravljena, servirana in pojedena s čistimi rokami itd., najbrž ni treba poudarjati.

Množične zastrupitve s hrano so po navadi boleznimi umazanih rok. Tudi umivanje zob nam je že prešlo v navado, ali ne?

Naslednji važni dejavnik zdravja je način življenja. Delu naj sledi počitek in razvedrilo. Zelo pomembno je zdravo spanje, zato si ga ne skrajšujmo s ponočevanjem na zabavah ali pred televizorjem. Prosti čas pa izrabimo za aktivno rekreacijo na svežem zraku. Ob tem seveda upoštevajmo svojo aktivnost pri delu — rekreacija naj to aktivnost dopolnjuje, naj razbremeni organe, ki pri delu trpijo in bolj obremenijo tiste, ki so pri delu neaktivni. Delo na vrtu ni pravo nadomestilo za rekreacijo, dosti boljši je tek, plavanje in hoja. In kaj lahko še storimo? Izognimo se cigaretom, pljuča nam že dovolj zastropilja nečisti zrak. Alkohol spremenimo v kulturen dodatek prehrani. Tako nam bo koristil in še trezno glavo bomo obdržali. Treznost pa rabi mo za premagovanje vsakodnevnih težav, za uspeh pri študiju in delu, za pomiritev strasti v teh razburkanih časih, za sprejemanje kulturnih dobrin in za harmonijo v družini, kjer raste nov rod naših potomcev in željno vpija dobre in slabe vzgleda.

In ko se srečamo, ne vprašajmo, kaj te boli, ampak: »Kaj si storil za svoje zdravje?«

dr. Franc IVARTNIK
spec. socialne medicine

MARIJA IRŠIČ

14. decembra lani je prišla Marija Iršič pospraviti predale svoje pisalne mize v izobraževalni center Lesne, kjer je deset let opravljala naloge evidentičarke.

Svojo delovno pot je začela na Vranskem, leta 1963 s poučevanjem gospodinjstva na tamkajšnji osnovni šoli. Po treh letih je bila premeščena v Vitanje in naslednja tri leta vzgajala mlade osnovnošolce v gospodinjstvih večščinah. Ko je zbolela njena mati, je pustila službo in štiri leta skrbelo zanjo in jo negovala. Ponovno se je zaposlila v tajništvu Avto-moto zveze v Slovenj Gradcu in nato na Merxu, kjer je delala štiri leta. Med tem časom je dobivala ponudbe za poučevanje na šoli, vendar jih je odklanjala, ker je bila že predolgo izven pedagoške dejavnosti. Kljub temu pa je bila v njej vseskozi želja, da bi opravljala delo, kjer bi lahko izkoristila svoje poklicne sposobnosti. Ta želja se ji je izpolnila, ko je dobila delo evidentičarke v izobraževalnem centru Lesne leta 1978. Z veseljem je delala z mladimi študenti.

Kmalu, ko se je zaposlila pri nas, jo je začela bolezen, Marija ji je skušala kljubovati. Njena blagodejno umirjena in rahločutna narava ni prenesla vseh pritiskov, zato je morala upoštevati predlog zdravnika in se invalidsko upokojiti s polnimi dvajsetimi leti delovne dobe.

Vsakdo, ki je kdajkoli stopil skozi vrata izobraževalnega centra, je moral opaziti prelepo praproto. To je bila Marijina strast. To njeno veselje ji zdaj ko je v pokoju, služi za premagovanje samotnih dopoldnevov, ko je duržina doma. Z ljubeznijo je negovala zelenje in cvetje okrog svoje hiše že prej, sedaj pa temu opravilu nameni še več časa. Za vzorno urejeno okolje ji je Turistično olepševalno društvo Slovenj Gradec dalo priznanje s srebrno plaketo.

Marija je bila vestna, pridna delavka. Ugodno je vplivala na dobre medsebojne odnose v kadrovske splošnem sektorju, zato bomo vedno veseli njenega obiska.

Sodelavci

Marija Iršič

Kristjan Krajnc

Rudi Klaničič

Jožica Zver

Ljudmila Miglič

Jerica Helbl

Marija Žebrek

Marija Mevc

UPOKOJENCI TOZD TSP RADLJE-PODVELKA

V letu 1988 smo se poslovili od dolgoletnih sodelavk in sodelavcev, ki so odšli v zaslužni pokoj.

Zahvaljujemo se jim za njihovo delo in vložen trud ter želimo, da še veliko let uživajo jšen svojega življenja.

Kristjan KRAJNC, rojen 24/12.41 na Primožu, je bil zaposlen v temeljni organizaciji od 2/6-77 dalje, nazadnje na delih in nalogah skladiščnika.

Invalidsko se je upokojil 30/1-88.

Rudi KLANIČIČ, rojen 26/4-32 na Dravčah, je bil zaposlen v temeljni organizaciji od 2/4-79 nazadnje na delih in nalogah »čiščenje okvirjev in ročno krpanje«.

Invalidsko se je upokojil 30/4-88.

Jožica ZVER, rojena 2/3-39 v Breznu, je bila zaposlena v temeljni organizaciji od 21/3-55 dalje, nazadnje na delih in nalogah »obračun

DP in izvajanje adm. nalog«.

Invalidsko se je upokojila 30/6-88.

Ljudmila MIGLIČ, rojena 9/8-33 v Rečnjaku, je bila zaposlena v temeljni organizaciji od 15/1-66 dalje, nazadnje na delih in nalogah »upravljanje stroja za izd. utorov pok.«

Starostno se je upokojila 31/8-88.

Jerica HELBI, rojena 16/2-37 v Strojni, je bila zaposlena v temeljni organizaciji od 21/10-68 dalje, nazadnje na delih in nalogah »pomoč pri kuhanju in pripravi jedil«.

Invalidsko se je upokojila 21/8-88.

Marija ŽEBREK, rojena 28/2-42 v Breznem vrhu, je bila zaposlena v temeljni organizaciji od 27/9-66 dalje, nazadnje na delih in nalogah »izvajanje del na sestavi INTRO kril«.

Invalidsko se je upokojila 30/11-88.

Marija MEVC, rojena 8/12-33 v Javniku, je bila zaposlena v temeljni organizaciji od 27/3-67 dalje, nazadnje na delih in nalogah »vrtanje lamel in vstavljanje PVC sponk«.

Starostno se je upokojila 31. 12. 88.

V temeljni organizaciji je v letu 1988 poleg 7 upokojitev, prenehalo redno delovno razmerje še 29 delavcem, in to:

15 delavcem je predčasno sporazumno prenehalo redno delovno razmerje

13 delavcev je odšlo na služenje JLA

1 delavcu je bil izrečen disciplinski ukrep pren. del. razmerja.

Na novo je sklenilo redno delovno razmerje 16 delavcev, in to:

7 delavcev se je vrnilo iz JLA

9 pripravnikov, od teh je 8 štipendistov DO Lesna.

Jana TOMAŽIČ

NAJSTAREJŠI upokojenec TOK gozdarstva Dravograd

Lep sončen dan v letošnjem februarju je naju s Tonetom pripravil, da sva se odločila za maršuro na Goriški vrh. Ubrala sva staro kolovozno pot mimo Becla in po stezah — bližnjih proti Medvedu, kjer živi z ženo in sinovo družino naš upokojeni »holcer« Izak Filip, ki bo 29. aprila dopolnil 85 let. Kljub častitljivi starosti je še prava holcerska grča. Malo je naglušen, nagaja pa mu desna noga; sicer pravi, da bi kar šlo. Še vedno se najbolj zanese na noge, ki so mu vedno dobro služile. Ogromno je prepešal. Kot sekač je začel delati v gozdu z 18. leti pri takratni firmi »Hirscheler«, ki je zašla v težave in je gozdovo prodala banki v Zagrebu. Pozneje je vsa ta posestva na Goriškem vrhu in Ojstrici od Zagrebške banke odkupil Viktor Goll, znani naftni industrijalec v Dravogradu in poznejši lesni trgovec. Kakor pravi Filip, so Viktorja Golla zaradi nemškega porekla hoteli onemogočiti nekateri drugi finančni mogotci v Dravogradu, zato je vsa posestva pripisal na svojo hčerko Olgo Kočič, poročeno s polkovnikom bivše jugoslovanske vojske, ki je bil v službi v njenem generalštabu.

Filip je opravljal vsa gozdna dela: od sečnje do izdelave. Dela so opravljal v vseh letnih časih tudi v snegu. Dela si kombinirali tako, da so na jesen in pozimi spravljali les, izdelovali drva, s sanmi pa so vozili drva do odvoznih poti. Ker je Viktor Goll imel na posestvih Braternik in Tratinke tudi majerja, ki je oskrboval njegovo živino, je bilo treba tudi na košnjo in spravilo mrve za to živino. Seno in slamo smo prešali tudi v bale in mrvo tako pripravili za lažji transport. Vsa dela so bila na akord, zato je bilo treba trdo delati, če si hotel zaslužiti. Tako nekateri pravijo, da za delo ni bilo strogo, da si dobil plačo pač toliko, kolikor si napravil. To ni res. Bil je pogoj,

da si moral narediti na mesec najmanj 18 delovnih dni. Če teh dni nisi napravil, si moral bolniško plačati, pri delodajalcu pa padel v nemilost in si lahko dobil tudi knjigo. Zelo nepošteno je bilo, da so stari holcerjem, sedaj po vojni, ko se je urejala delovna doba, hoteli na delu v gozdu za časa bivše Jugoslavije odbiti kar tri mesece na leto, čeprav smo morali pošteno delati. Na siht res nismo šli ob slabem vremenu in ob snežnih burjah. Čim so se vremenske razmere umirile smo morali delati. Kidali smo tudi sneg. Ko je leta 1929 prevzel v najem Medvedovo domačijo, je bila v tako slabem stanju, da so morali ob dežju po sobah premikati postelje. Pogodba o najemini je glasila, da si morajo poslopje urediti sami, od firme pa smo dobili les brezplačno. S tem je bil zavezan, da je moral delati, ali pa s konji za firmo voziti les.

Ob razpadu bivše Jugoslavije 1941, je prišel v ujetništvo, kjer je bil 18 mesecev, kar so mu vendarle šteli v pokojninsko dobo. Ko se je vrnil iz ujetništva se je ponovno zaposlil v gozdu pri firmi »Maks Krčivoi«, ki je med okupacijo upravljala s temi gozdovi. Po vojni pa je bilo tako vse premla sekačev.

Toliko, kolikor je družba povojna leta od gozdov zahtevala, niso zmogli izdelati, zato so poslali v gozdove frontne brigade. V teh brigadah je bilo mobilizirano vse, tudi ljudje, ki še niso imeli v rokah sekire ali žage.

Tako so minevala leta Filipovega dela v gozdu. Ko je tudi fizično upešal, je bil leta 1959 premeščen za stalnega cestarja. S plačo cestarja se je maja 1960 tudi upokojil, zato je bila pokojnina sorazmerno nizka. Dobival sem 130,00 din. Danes je to vprašanje lepo urejeno, saj ko upešaš, ali zboliš in te premeštijo na lažje delovno mesto, plača ostane iz

prejšnjega delovnega mesta. S pokojnino je kar zadovoljen, čeprav ni velika, pa vendar za silo z ženo shajava.

V pokoj je šel z 38 leti delovne dobe, polna delovna doba je bila takrat 35 let. Vesel pa je, da so tudi sinovi, razen mlajšega šli po njegovi poti. Eden je tudi že upokojen, eden zaradi klične bolezni z motorno žago dela 4 ure, eden pa si je utrl pot do visoke izobrazbe.

Če mu bo zdravje le še tako služilo, kar si močno želi, bo kar šlo. Tako sem poskušal v par stvkih predstaviti enega najstarejših upokojenih sekačev v Dravogradu. Na sliki je skupaj z bivšo drevničarko Apolonijo Ošlovnik, v gozdarstvu v Dravogradu najstarejšo upokojenko, ki bo letos praznovala 89. letnico rojstva.

Ferdo KNEZ

Frančiška Hajnže

Malo pod Vrhovskim vrhom Danijel nad Trbonjami leži Kiprčeva domačija. Je precej strma, srednje velika, premajhna za čistega kmeta, prevelika in težavna za delavca, saj je do prometne povezave kar dobro uro hoda. Na tej kmetiji živi babica s snaho Anko. Malo s pomočjo otrok, predvsem pa sami gospodarita. Babica je kljub letom še vedno lastnik polovice posestva. V nedeljo 5. marca je Kiprčeva bica, kot jo vsi kličemo, praznovala v širšem krogu svojih otrok in prijateljev 90. rojstni dan. Lep jubilej, ki ga malo ljudi dočaka! Še lepše pa je, da ga dočaka človek s tako plemenitim srcem, težko preteklostjo, polno odrekamj in pomanjkajna.

Ko sem bico za 8. marec obiskal, sem jo našel kot vedno ob štedilniku v kuhinji, iz katerega je grela prav prijetna domača toplota. Kot starega prijatelja me je veselo pozdravila. Sedela sva v kuhinji in dolgo kramljala. Snovi bi bilo za cel roman, vendar bom poskušal v krajši obliki opisati njeno pripovedovanje.

»Rodila sem se 5. 3. 1899 leta na Pernicah nad Muto. Že kot petletno deklico me je mama dlka h kmetu Kučiju v Danijelu, tam je bila moja teta. Tu sem odrasčala, brez prave materine ljubezni, pa tudi z delom mi ni bilo prizanešeno. Bila sem zdrava, delala sem rada, saj sem bila upeta le med travnike, njive in gozdove, nič drugega vajena, kot pa trdega kmečkega življenja. To je garanje od jutra in do pozne noči. Bila sem mlada, nič ni bilo pretežko, niti košnja s koso mi ni bila prehuda. Šolo sem obiskovala v Trbonjah, pa to le pozimi, poleti je bilo delo doma. Pisati in brati pa

90 let KIPRČEVE BICE

sem se le naučila,« mi hudomušno namežikne. »Leta 1919 sem se poročila na kmetijo Kiperc, kjer živim že celih 70 let.

Tu sem preživljala najtežji del svojega življenja. Prihajali so otroci, nobenega počitka, že drugi dan po porodu sem morala na delo. Mož je bil invalid iz prve svetovne vojne in mi je lahko bolj malo pomagal, vse je ležalo na mojih ramenih. Za otroke je bilo treba poskrbeti, sama pa sem bila velikokrat lačna. Ne vem, kako sem lahko vse to preživela. Rodilo se nama je 14 otrok, dva sta umrla pri 14. letih. Hudo je bilo. Sin Tone in Štefan pa sta umrla v najlepših letih svojega življenja, za posledicami vojne in trdega dela. Trideset let je, odkar mi je umrl mož, ostala sem sama, otroci so odrasčali, služili in delali so povsod. Skromni, delovni in pošteni so si uredili svoje življenje. Vsi so preskrbljeni, dobro živijo, pa tudi meni nudijo vse, kar potrebujem. Vabijo me na svoje domove, pa pri nobenem ne ostanem dolgo, najrajši sem doma, tu sem navajena, v svoji postelji najlepše spim. Deset mojih otrok še živi, sin Alojz živi v Argentini, tudi njega muči domotožje, saj me letos v maju pride četrtič obiskat. Imam 40 vnukov in 77 pravnukov. Če bi pravnuki bili malo bolj živi, bi lahko bila že prapra babica, Morda bom to dočkala. Prav ponosna sem nanje, vse imam rada.

Vprašam jo, kako je kaj zadovoljna z današnjo Jugoslavijo. »Najlepši spomin imam na Tita. On je bil človek, ki je poskrbel tudi za nas stare. Kdor v tem času hoče delati, ne bo lačen, kdor pa je len, pa naj bo. Nikoli mi na tem svetu ni bilo tako lepo, kot mi je sedaj, le zdravje mi nagaja, noge me boljjo, slabše vidim in slišim, pa se preveč sekiram ne, kar bo, pač bo. Še nekaj bi rada rekla, ko sem zadnjič praznovala, sem bila nekako raztresena, nisem vajena toliko ljudi okoli sebe, z vsemi se sploh ne moreš pogovarjati, pa bi se rada zahvalila vsem za vso pozornost, predvsem še krajevni skupnosti Trbonje. Včasih od širše družbe te pozornosti in skrbi ni bilo. Hvala tudi vsem prijateljem za obisk, čeprav sem stara, me niso pozabili.«

»Bica, kaj pa sto let«, prišepnem?

»Oh, če že ne bom umrla prej, obesila se že ne bom«, mi smeje in nabrito odgovori.

»Kaj si želite?« Pravi, da zdravje, mir med narodi, boji se tretje svetovne vojne. Dve je že preživela, skrbi jo za mlade.

»Bica, vsi ti želimo, da bi premagala svoje bolezni, kot si v mladosti premagala toliko trpljenja in gorja. Ostani srečna še dolgo med nami.«

Rudolf Ludvik

V nesreči spoznaš sočloveka

Lojze je ostal na vozičku

Kako veliko bogastvo je zdravje, se gotovo vse premalo zavedamo, dokler smo zdravi in lahko delamo. In zdravje vse premalo cenimo. Velikokrat slišimo, ko stari ljudje pravijo: »Oh, kako je bilo lepo, ko sem bil mlad in zdrav kot dren. Kako sem bil vesel, da sem lahko delal. Danes pa me pesti starost in bolezni...«

V naslednjih vrsticah bomo zapisali o nesreči, ki je lansko leto, 3. decembra doletela našega sodelavca Alojza JEROMLA iz Podgorja, sicer zaposlenega v Tovarni povištva v Pamečah. Marsikdo se še bo spomnil, da je Lojze tistega usodnega dne padel po skalovju v Kaštelu pod Vernerico (Uršlja gora) in zaradi tega padca je Lojze sedaj hrom in ostal je na invalidskem vozičku. Lojzeta smo obiskali v Rehabilitacijskem zavodu v Ljubljani na Linhartovi cesti 51, kjer je na zdravljenju. Lojze je bil našega obiska vesel, toda ob stisku roke so tako njemu kot nam stopile

solze v oči. Nismo se pogovarjali o nesreči, pogovarjali smo se o tem, kako poteka zdravljenje. Lojze pravi: »Jaz še upam, da bom zopet hodil in to si tudi najbolj želim.« Potem pa doda, da zdravniki pravijo, da ni veliko upanja.

Lojze je bil v Tovarni povištva v Pamečah zelo priljubljen med sodelavci. To dokazujejo njegovi prijatelji, ko ga obiskujejo. Vsakega obiska je vesel in vsaki novici, ki jo dobi iz domačega kraja rad prisluhne. Lojze o svoji nesreči ne pripoveduje rad. Toži le: »Oh, da se je moralo to zgoditi. Kako lepo je, dokler je človek zdrav. In jaz bom letos 26. junija dopolnil 25 let. Nikakor si ne morem misliti, da bom vedno ostal na invalidskem vozičku...«

Ko nam Lojze pripoveduje o svojih načrtih je veliko govoril o tem, da bi še rad aktivno delal v gasilskem društvu, saj je v te vrste stopil še kot pionir. Potem nam je pripovedoval, da si najbolj želi, da bi zgradil hišo, kajti do-

Lojze na invalidskem vozičku

Ko je naš domaček, Ludvik Oberš, ki že dolga leta živi na Švedskem, zvedel za Lojzetovo nesrečo, ga je obiskal v Ljubljani. Za spomin pa mu je prinesel transistor, katerega je bil Lojze še kako vesel.

V tej hiši v Podgorju stanuje Lojze z materjo. Hiša je dotrajana in da bi imel kot težek invalid potrebne bivalne prostore, bo treba hišo povsem preurediti in napeljati vodovod.

sedanja hiša je dotrajana. A zdaj so njegovi načrti uničeni. Sicer pa lahko zapišemo, da ob nesreči človek nikoli ne ostane sam. Ljudje radi pomagajo in vemo, da bodo Lojzetu kot težkemu invalidu tudi pomagali. Ker je hiša, v kateri stanuje Lojze s svojo materjo Pavlo, dotrajana, jo bo treba s skupnimi močmi urediti, zlasti urediti sanitarije in kopalnico, kar bo Lojze najbolj nujno potreboval.

Ko smo se pogovarjali z materjo, Pavlo Jeromec, nam je prizadeto rekla: »Oh, ali res moramo biti tako nesrečni, da nas je doletela ta nesreča. Ne vem, kako se bo Lojze počutil v tej stari hiši, v kateri nimamo niti vodovoda. Kar pomisliti ne smem, da se je sin tako ponesrečil. Z mojo družinsko pokojnino ne bom mogla veliko pomagati...«

Ob takih tragedijah je človeška solidarnost

vedno prisotna in ljudje ob takih nesrečah radi pomagajo. Lojzetu bo treba pomagati. V krajevni skupnosti Podgorje bodo z zbiralno akcijo pomagali zbirati sredstva, pomagali pa bodo tudi njegovi prijatelji in sotovariši, kajti majhen prispevek v denarju bo Lojzetu veliko pomenil.

F. JURAČ

ZDRAVO KAREL!

Zbrali smo se v sejni sobi. Naš direktor je sklical delovni sestanek. In to konec tedna! Danes je namreč petek. Na koledarju piše 24. februar 1989. Udeležba je obvezna za vse »operativce« gozdarskega obrata v Črni. Skoraj vsi smo prisotni. Le Dretnikovega Karla ni.

Kako neresen je naš referent za izkoriščanje gozdov, si marsikdo misli. Pa ni tako.

Naš Karl že 24 dni uživa zaslužen pokoj ob svoji ženi Mari, ki se je 40 let jezila nad njegovo službeno zagnanostjo. Večkrat je mogel nategniti svoj terenski pa tudi pisarniški »ših«, krepko po 14. uri. In vse to za boljši jutri v gozdarstvu!

S Karlom sva bila poklicna kolega samo štiri leta, čeprav sva se poznala že prej. Pogosto mi je dajal koristne napotke kot star prekaljeni gozdarski tehnik. Kljub letom, saj je leta 1986 zajadral v sedmi decenij po taksatorsko, je bil vedno nasmejan. Dobre volje pa je tudi danes.

Karla smo povabili v planinsko postojanko na Pikovem, da se uradno (službeno) poslovimo od njega. Naše sestankovanje je bilo kratko. Mudilo se nam je h Karlu. Neprijetno je bilo, da nas bi Karli čisto sam pričakal ob Sv. Heleni, katere cerkveni stolp je višji od debele Pikove lipe, visoke več kot dvajset metrov. Karli nas ni čakal!

Prijetnega slovesa smo se udeležili ob točno dogovorjeni uri. Točni pa so bili tudi naši gozdarski šefi: Hubert Dolinšek, Potočnikov Janko in Logarjev Jože. Vsi trije so Kar-

lovi sošolci. Skupaj so v Ljubljani sprejemali srednješolsko gozdarsko zannje. Vsem štirim gozdarskim gadom so se ob dobri kapljici hitro razvneli jeziki. Z zanimanjem smo jih po-

Karel Dretnik

slušali. Nasmejali smo se srednješolskim vragolijam, ki sta jih počenjala Karl in Jože. Jože je nekajkrat poudaril, da je bil Karl vedno njihov vodja. Vsakemu je priskočil na pomoč pri učenju, pa tudi drugače. Hubert in Janko pa sta obujala spomine, kako je bilo, ko je Karl pričel službovati kot mlad in zapečen

gozdar v kmetijski zadrugi v Črni. Leta 1956 je postal vodja gozdarske službe v zadrugi. Leta 1963 pa so ukinili črnjansko zadrugo in njeno posest priključili kmetijski zadrugi na Prevaljah. Takrat je Karl stopil med gozdarske strokovnjake in delavce tedanjega gozdarskega obrata v Črni in je tam delal do danes.

Skrbel je za pravilen posek in tedaj še nedotaknjenih, predvsem pa zaprtih gozdovih zgornje Mežiške doline.

Pazil je, da so ročne, nato pa motorne žage pravilno pele. Nikdar ni pozabil na črnjanskega »holcerja«. Vedno je opozarjal, da ni obremenjen samo gozdni delavec. Vse bolj je prizadet tudi naš nekdanji zeleni gozd, katerega vse bolj načenja in uničujejo razne tovarniške plinske pošiljke.

Spodobilo pa se je, da je spregovoril tudi naš direktor. Morijevega Poldeta je Karli spoznal že kot dojenčka. Kljub temu pa je Polde brez treme posvetil Karliju nekaj prijateljskih besed. Poudaril je, da je Karli vnet lovec. Oba sta člana Lovske družine BISTRA. Poldeta je prav Karli spravil med člane zelene bratovščine.

Lovu, pa tudi planinarjenju bo naš najmlajši »penzionist« ostal zvest še naprej. Prepričan sem, da bo še povečal planinsko aktivnost med planinci Planinskega društva Mežica. Zdal si bo lažje našel svoj prosti čas in se bo podal na Pikovo, kajti Pikovo je Karliju možno priraslo k srcu. Da je res tako, smo se prepričali tudi sami. Ni in ni nas hotel spustiti domov kljub pozni večerni uri. Res pa je tudi, da so ure slovesa minile hitro. Sicer pa to ni bilo pravo slovo. S Karlom se bomo še srečevali. Karl, še nam bo prišel prav tvoj nasvet!

Hvala ti, želimo ti prijetno upokojsko NA SVIDENJE!

Gorazd Mlinšek

PEZMANOVA MAMA

vi kmetiji, kjer je že kot otrok okusila vse tegobe takratnega življenja. Leta 1949 se je poročila in prišla na Pezmanovo kmetijo, kjer sta z možem pridno in lepo gospodarila. V zakonu je rodila 5 otrok, dva sta ji umrla v otroških letih, to pa je bilo za Pezmanovo mamo tudi najhušji udarec.

Mnogo prezgodaj je Pezmanova kmetija na Kozjaku pri Mislinji izgubila pridno gospodinjico in ljubečo mater. Vse prezgodnja smrt je iztrgala iz domače sredine Marjano Grušovnik, Pezmanovo mamo. Nihče ni verjel novici, da jo je zadel možganska kap.

Pokojna Marjana Grušovnik se je rodila 13.11. 1924 na Podlesniko-

Med NOB sta tudi Marjana in njen mož veliko pomagala partizanom. Veliko humano dejanje pa je Marjana Grušovnik opravila leta 1945, ko je s pravočasnim obvestilom rešila življenje partizanskim kurirjem blizu njene kmetije, da jih ni zajel sovražnik. Marjano Grušovnik bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

F. JURAČ

RAJMUND KUMER

in si tako našel delo kot žagar v mnogih žagah pod Pohorjem. Tudi to delo je opravljal z ljubeznijo.

Med NOB je Rajmund Kumer sodeloval s partizani, najprej kot terec, marca 1945 pa je odšel kot borec v Zidanškovo brigado, kjer je ostal vse do konca vojne. Za svoje sodelovanje v NOB je prejel priznanje zasluge za narod. Po osvoboditvi, ko so po večjih krajih bili ustanovljeni krajevni ljudski odbori, je bil v Doliču predsednik tega odbora.

Rajmund Kumer iz Tolstega vrha pri Mislinji je svojo življenjsko pot pričel 28. avgusta 1903. na Tolstem vrhu, kjer je v hiši bilo še veliko otrok. Že mlad se je moral zaposliti med gozdnimi delavci.

Kot 14 letni deček je moral v gozdu prijeti za ročno žago, za sekuro in cepin. Holcersko delo je bilo zanj preteško, zato je odšel med pohorske oglarje, pri katerih je dolga leta kuhala oglje in pripravljala oglarske kope. Tege dela je bil izredno vešč. Ko je z leti oglje šlo vse manj v prodajo, je kuhanje oglja opustil

Ob trdem in težkem življenju, ki ga je imel vseskozi, pa je skrb in ljubezen posvetil svoji družini, v kateri je vladala toplina in razumevanje.

Ostal nam bo še dolgo v spominu. Naj mu bo lahka domača zemlja.

F. JURAČ

ANTON KRIČEJ

SPOMIN

16. marca letos je minilo eno leto, odkar nas je v visoki starosti 84 let za vedno zapustil naš dobri mož, ata, dedek in pradedek ANTON KRIČEJ.

Pokojni se je rodil 17. januarja 1904 pri Kuhelniku nad Vuzenico v številni kmečki družini, kjer je odrasčalo sedem deklet in pet fantov, eden pa je v otroštvu ugasnil. Že pred vojno si je z delom in trgovanjem z lesom prislužil nekaj prihrankov, s katerimi si je kupil kmetijo na Pernicah, kamor se je tik pred vojno preselil z družino. Tam so se med NOB pogosto oglašali partizani. Dobili so tople obroke in obleko. Prva leta po vojni, ki so bila najbolj težka, je Anton opravljal še tajniške posle KLO Pernice.

Z ženo Marijo, s katero bi letos maja praznovala petdesetletnico skupnega življenja, sta vzgojila pet deklet in dva fanta in vsi so si že ustvarili topla družinska gnezda v dolini, kamor sta se tudi onadva vrnila v starosti.

Pokojnega se bomo spominjali kot skrbnega očeta svoje družine in dobrega krajana.

Hvala vsem, ki stojite ob njegovem grobu.

Sosed in vsi njegovi

METULOVA MAMA

V SPOMIN

Skromno in tiho kot je živela, je umrla Metulova mama, Alojzija Sešel, iz Završ. Bolezen, za katero ni bilo zdravlila, ji je iz leta v leto črpala življenjsko moč in, ko je njeno plemenito srce oddalo zadnjo kapljo krvi, je za vselej obstalo.

Pokojna Metulova mama se je rodila 18. junija 1928 na Janovi kmetiji v Plešivcu v številni družini, v kateri je bila tretji otrok. Leta 1955 se je poročila na Metulovo kmetijo, kjer sta se jima rodila dva otroka: hčerka Slavka in sin Drago. Bila je skrbna in pridna gospodinja Metulove kmetije, katero je morala vse prezgodaj zapustiti. Med sosedi je bila spoštovana in vsakomur je rada priskočila na pomoč.

Med NOB se je že kot mlado kmečko dekle vključila in tako po svojih močeh pomagala partizanom ter bila njihova obveščevalka.

Njena, vse prerana smrt je za Metulovo kmetijo nenadomestljiva izguba, saj je zadnja leta tudi ona veliko doprinesla k temu, da je kmetija napredna in da gre vstric z razvojem ostalih kmetij na Graški gori.

Vsake pomladi se je Metulova mama vedno veselila, ker je vedela, da jo kliče polje. Toda letošnje pomladi ni dočakala, da bi odšla na polje, na travnik.

Metulovo mamo, Alojzijo Sešel bomo tudi ohranili v lepem in trajnem spominu. Naj ji bo lahka domača zemlja.

F. Jurač

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice

Amalije KREJAN
iz Kozjaka pri Mislinji

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, vsem, ki ste ponudili roko v tolažbo, vsem, ki ste v najtežjih trenutkih, vsestransko pomagali in vsem, ki ste jo spremljali na zadnji poti.

ZALUJOČI VSI NJENI!

ZAHVALA

Ob težki in nenadni izgubi naše nadvse drage mame in babice ter sestre

MARJANE GRUŠOVNIK
Pezmanove mame iz Kozjaka

se vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje, najlepše zahvaljujemo. Hvala vsem sosedom za pomoč v najtežjih trenutkih, Angeli Ramšak za poslovilne besede pri odprtem grobu, g. župniku Francu Gornjaku za pogrebni obred ter šentflorijanskim pevcom za zepete žalostinke.

Zalujoči: otroci Anton, Marjan in Eva z družinama, sestri Pavla in Klara ter brata Vili in Edvard.

Najvišje rastoč hrast — pri Ratihu v Bistri, n. m. v. 1090

— foto: Matevž Čarf

Cerkev na Uršlji gori dobiva novo streho

V letu 1987 je župnijski urad Stari trg prevzel vlogo investitorja obnove cerkve na Uršlji gori. V prizadevanjih za zaščito tega pomembnega spomenika sodeluje tudi turistično društvo in krajevna skupnost Slovenj Gradec ter druge družbenopolitične organizacije in društva v koroški krajini.

Akcije smo se lotili resno. Tako smo v minulem letu začeli zbirati denar za obnovo, izdelali smo načrte, pripravili potreben les ter ga pripeljali na goro. Z obnovitvenimi deli smo začeli konec meseca avgusta in do zime prekrili približno dve tretjini ostrešja. Kritina je iz macesnovih skodel, škofijski ordinariat iz Maribora pa je prispeval za to izdelane bakrene žeblje. Zamenjali smo približno eno tretjino nosilne strešne konstrukcije, spoje na strehi pa smo prekrili z bakreno pločevino. Precej denarja so zahtevali prevozi, saj je cesta slaba in zelo strma. Na goro je bilo potrebno pripeljati skoraj dvesto kubičnih metrov obdelanega lesa in osemsto kvadratnih metrov gradbenega odra, ki nam bo služil tudi za obnovo zunanje in notranje fasade. V notranjosti cerkve smo odstranili že popolnoma preperle stropove ter eno tretjino ometov.

Da smo nalogo opravili uspešno, se moramo zahvaliti številnim ljubiteljem naše kulturne dediščine, ki so v ta namen prispevali denar. V preteklem letu smo zbrali preko petdeset milijonov prostovoljnih prispevkov, ki so jih darovali številni ljubitelji iz raznih krajev Slovenije. Seveda pa so se najbolj izkazali prav ljudje, ki živijo na pobočju Uršlje. Hvaležni smo bili tudi škofijskemu ordinariatu iz Münchna, ki je v ta namen prispeval dvajsetisoč nemških mark. Ves denar, ki smo ga zbrali, smo takoj vezali pri Koroški kreditni hranilnici Kmetijske zadruge in z obrestmi pridobili skoraj štirideset milijonov dinarjev.

Gradbeni odbor, ki ga uspešno vodi tov. Ivan Razdevšek iz Slovenj Gradca, je skrbno bdela nad porabo denarja. Dela, ki smo jih v preteklem letu opravili, pa so znašala 117.004.550,— dinarjev.

Seveda pa pri tem ne smemo pozabiti, da so ves potreben les za obnovo ostrešja prispevali delavci Lesne iz Slovenj Gradca s svojimi temeljnimi organizacijami iz vse Koroške. Izvršni svet skupščine občine Slovenj Gradec pa je v ta namen oddobil krajevni skupnosti Slovenj Gradec osemdeset kubičnih metrov hlodovine, ki pa so jo slovenjegraški gozdarji posekali in pripeljali v dolino. Naši načrti za leto 1989

Z v spomladanskih mesecih moramo namestiti ustrezní strelodod. Takoj, ko bomo zbrali dovolj denarja, se bomo lotili še preostalega dela ostrešja. Z vrtnjem in nato posebnimi izolacijskimi snovmi bomo zaščitili temelje objekta ter popravili najbolj kritične nosilne zidove in uredili odvodnjavanje. Načrtujemo tudi obnovo zunanje fasade. Po predračunu delovne organizacije KOGRAD bomo za ta dela potrebovali okrog 250 milijonov dinarjev.

Zavedamo se odgovornosti, ki je pred nami. Prepričani smo, da bomo obnovo tega pomembnega kulturno zgodovinskega spomenika, najvišje ležeče cerkve na Slovenskem, ki so jo uršljegorski kmetje zgradili pred štiristo leti, uspešno izpeljali, seveda, če nas bodo tudi v prihodnje podprli ljubitelji gora in naše kulturne dediščine. Obnovo cerkve na Uršlji gori vodimo člani gradbenega

odbora ljubiteljsko in brezplačno. Naše največje zadovoljstvo bo, če bomo ta, skoraj štiri stoletja stari spomenik na gori, rešili propadanja.

Za zbiranje prostovoljnih prispevkov imamo odprta dva žiro računa, kamor lahko nakažete prostovoljne prispevke:

Turistično društvo Slovenj Gradec: številka računa: 51840—678—844000, za obnovo cerkve na Uršlji gori in Župnijski urad Stari trg pri Slovenj Gradcu; številka računa: 51840—620—58—05—1450115—4441/97, za obnovo cerkve na Uršlji gori.

Vinko Klančnik

Ob dveh obletnicah rezbarja Gregorja Lipovnika

Nekega sončnega dne sem se podal iz Raven peš proti Dobrijam. Tu sem imel priložnost, da se ob spomeniku Malgaja poklonim junakom, ki so darovali življenje za slovenske pravice na Koroškem. Moj cilj je bil, da si na Dobrijah ogledam neko posebno napravo. Ko sem se na Dobrijah razgledoval po okolici, sem na levem bregu Meže na pobočju Tolstega vrha, med sadnim drevjem neke kmetije uzrl majhno cerkvico. Prijazni Dobrijčani so mi povedali, da je to posebna znamenitost Koroške in si jo je vredno ogledati. Še so dodali, da ključ hranijo ljudje, ki domujejo v hiški nad cerkvico. Brž sem jo mahnil čez most preko Meže proti cerkvici.

Ko sem prispel do cerkvice, ki sem jo odkril po naključju, sem zagledal na desni strani vrat grob z spomenikom, na katerem piše, da tu počiva ljudski rezbar Gregor LIPOVNIK, rojen 17. marca 1889, umrl 8. marca 1969, manjkalo je le še devet dni do 80 letnice. Torej se mi zdi prav, da se ob stoletnici rojstva in dvajsetletnici smrti spomnim naj s tem zapisom.

Oglasil sem se pri Rutniku, kot se po domače reče in izrazil željo, da bi si cerkvico rad ogledal še od znotraj. Tej želji je rade volje ustregla Rutnikova Urška, hčerka pokojnega rezbarja.

Gregor Lipovnik

Ko sem vstopil v majhno cerkvico, sem bil presenečen, saj to je cerkev v malem, z zakristijo in korom, kjer je nameščen harmonij in tudi zvonik ne manjka, kjer se oglašata dva zvončka, posvečena vsak v svoj namen. V cerkvi so trije oltarčki: glavni je posvečen Mariji pomočnici, kateri v namen je rezbar zgradil to cerkvico v zahvalo za srečno vrni-

tev iz prve svetovne vojne. Predolg bi bil seznam, če bi hotel naštet ali opisati vse izrezljane umetnije v tem majhnem prostoru. Vendar, kar vidiš tu, še zdaleč ni vse, kar so ob kmečkem delu izrezljale pridne roke rezbarja. Njegove kapelice, bogci in kipci so posejani v bližnji in daljni okolici Koroške, nekaj pa jih je zašlo v Mariborski muzej in tudi na avstrijsko Koroško. S spoštovanjem sem občudoval vse, kar je naredil samouk z nadarjenostjo in preprostim orodjem: nožem, štirimi dleti in žagico za obrezovanje sadnega drevja.

V hiši, kamor me je povabila Urška, sem bil znova presenečen, ko je predme položila v lepo izrezljane in poslikane lesene platnice vezan zvezek življenjske in družinske kronike Rutnikovih, kamor je oče Gregor skrbno vpisoval vse, kar je bilo spomina vrednega in tudi pesmice se najdejo vmes. V prelistavanju tega zvezka najdem med drugim zapisano, da se je rodil pri Mališniku na Tolstem vrhu ter z devetimi leti začel hoditi v Guštanjsko šolo, ki je bila popolnoma nemška. S štirinajstimi se mu je šolanje končalo pa če si je še tako želel naprej v šole. Usojeni so mu bili kmečki žulji, toda v njem se je prebudil nov ustvarjalni duh po lesu. V začetku je naskrivaj rezljal in s svojim izdelkom zaslužil prve kraj-

carje, kar ga je še bolj vzpodbudilo k rezbarjenju in oblikovanju lesa. Vroče si je želel izpopolniti pri nekem mojstru, kamor se je podal na dolgo pot, a žal mojster ga je zaradi slabih razmer v svoji hiši odklonil. Ni obupal, še z večjo vneto in nadarjenostjo je rezbaril do poznih let. Posebno skrbno je izrezljal kip mladega partizana, v katerem je upodobil svojega padlega sina v partizanih, lep križ pa je v zahvalo izrezljal tudi družini iz Solčave, ki mu je v hribih pomagala najti truplo, da ga je lahko pripeljal na domače pokopališče.

Razočaranja mu niso prizanesla v življenju. Leta 1918 se je priženil k Rutniku, toda prva žena, s katero je imel dva sinova in hčerko, mu je umrla; leta 1927 se je vnovič poročil in dobil tri otroke, vendar so mu od vseh ostali le trije, morda jih je v tihi bolečini hotel nadomestiti v izrezljanih figurah. Ali se bo na Koroškem še rodil človek, ki bo ob kmetovanju s tolikšno ljubeznijo in požrtvovanjem postavil toliko lepih spomenikov?

Le ena želja se mu je povsem izpolnila, da sme počivati na svoji zemlji, katero je ljubil in jo prepopljal z znojem, na domačem »pungartu« ob spoemniku, ki bo ostal mnogim za namcem v trajen spomin.

Ludvik MORI

Vhod v cerkvo, na desni grob s spominkom

Lipovnikov glavni oltar Marije pomočnice

Hčerk Urška s spominsko knjigo

PLURALIZEM

Onega jutra sem se zaupal svojemu šefu. »Šef, nekaj ni v redu z menoj.« sem rekel.

Šef me je s svojo dostojanstveno počasnostjo pogledal iznad belih očal, po čemer sem sklepal, da na daleč, za svoja leta, še kar dobro vidi. V tem njegovem pogledu sem nenadoma zaznal tisti topli človeški čut, kar sem pri njem do takrat vedno pogrešal. »Bolna?« me je vprašal.

»To, mislim, da ne. Ne, ne,« sem se izprsil. »Za politiko sem se začel zanimati.« Šefa je kar ruknilo, nič več me ni gledal čez očala, ampak natanko skozi. »Vi sami veste najbolj dobro, da sem se doslej vedno zanimal le za stroko, no ja, in za druge praktične življenjske probleme, nikoli pa za politiko,« sem nadaljeval. »Njej nisem nikoli posebno verjel, že zmladega ne.« Pogoltnil sem slino, kar me je naredilo še bolj samozavestnega. »Zato pa sem še tudi zdaj tam, kjer sem bil pred tridesetimi leti.« Začelo se mi je odpirati, gnalo me je: »Še vedno na istem delovnem mestu. Nikamor nisem napredoval. Nikoli me nihče ni predlagal na kakšen višji položaj, čeprav sem se udeleževal vseh mogočih strokovnih seminarjev in tudi mislim, da svojo stroko za silo še kar obvladam.« Šef ni rekel nobene, še mignil ni. »No, razen stroke, saj sami dobro poznate moje hobije...«

Med tem mojim izpovedovanjem pa je le zamahnil z roko in me prekinil. »Pluralizem,« je rekel in to je bila njegova druga beseda.

»Pluralizem? Kaj pa je to?« sem vprašal. »Saj, saj veste,« sem nadaljeval »to besedo sem že slišal, večkrat jo slišim. Zadnje dni jo neprestano slišim po televiziji, po radiu, berem jo v Delu. Pa še druge take besede: oportunitizem, iredentizem, frakcionizem, nacionalizem,

pragmatizem, dogmatizem... Pluralizem torej, pravite. Kaj ne pomeni to nekaj takega kot, recimo: večstrankarski sistem?«

»Šef je znil v tretje: »Tako si vi tolmačite to besedo. Zato pa pravite, da je z vami nekaj narobe in da ste se začeli zanimati za politiko, ahaaa...«

Zvečer je bil doma ves televizijski dnevnik spet poln pluralizma, oportunitizma, iredentizma, frakcionizma, nacionalizma, pragmatizma, dogmatizma in spet pluralizma, ... pluralizma, ... pluralizma... Po dnevniku me je vprašala žena: »Ti, kaj pa je to: pluralizem?«

Ker vem, da prebira žena, razen dnevne kronike v Delu, le še Veliko knjigo o pletenju, tu in tam še kakšen roman ter Slovensko kuharico in zadnje čase vedno pogosteje Zelenjavne jedi, me je njeno vprašanje presenetilo. »Ja, kaj ti pa je?« sem jo vprašal. »Si bolna?«

»To, mislim, da ne,« mi je odgovorila kot jaz zjutraj svojemu šefu. »Ne vem, kar tako vprašujem. Začela sem se zanimati za politiko. Ne vem zakaj?«

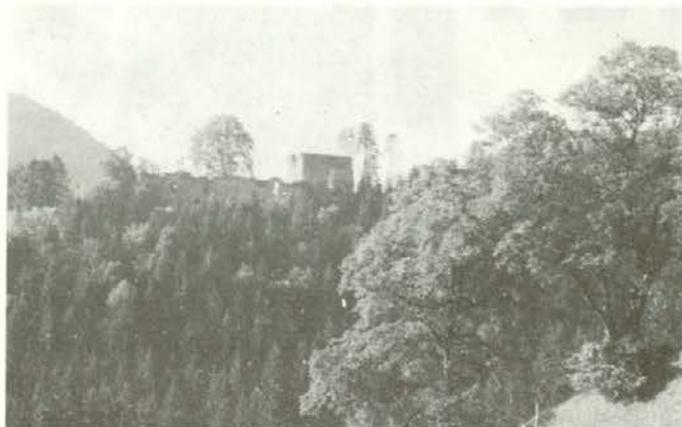
»Jaz pa vem zakaj,« sem ji odgovoril. »Zaradi pluralizma. Ti misliš, da je to večstrankarski sistem, pa ni.« Z roko sem jo zvelkel v spalnico, kjer imam pod posteljo spravljene razne knjige, med njimi tudi Verbinčev Slovar tujk. Staknila sva glave in pod geslom: plural, prebrala, da to pomeni množina. Za pluralizem pa navaja, da je to nasprotje monizma in dualizma. Razumela sva, da to pomeni: ne samo eden oziroma dva, temveč več. Takoj sva skočila v posteljo.

Zdaj mi pravi žena: »Ne vem, kaj mi je?«

»Bolna?« sem jo vprašal. Odkimala je. Prijela me je za roko in jo rahlo pritisnila na svoj trebuh. Še danes ne morem tega verjeti, saj vendar ni več mlada. »Nič ne skrbi,« sem ji rekel »bo pač najin vnучek dobil strica.«

»Ali pa teto,« je odvrnila. Pluralizem je pa res nekaj v zvezi z množino.«

Andrej Šertel

Vodriž — grad — foto: Matevž Čarf

Avrikel — foto: Matevž Čarf

Čez Graško goro

Dogovorjeni smo bili za soboto in kljub vremenskim napovedim, ki niso obetale kaj dobrega, smo se sobotnega jutra zbrali v Doliču pri združenem domu, opremljeni z dežniki, pelerinami in drugo kramo za preganjanje dežja.

Že na prvem ovinku proti Završam nas je pozdravila preproga cvetočega vresja in potem je bil do Završ naš spremljevalec teloh, z ogromnimi cveti, barve pa od bele do rožnate in je privlačil naše poglede, da je včasih kar zmanjkalo ceste, ki jo je dež pridno mehčal. Komaj si se opremil za dež, je ta ponehal. Bilo je veliko smeha na ta račun, jaz sem se naveličala odpirati in zapirati dežnik in tako je nekaj časa deževalo, pa tudi sijalo sonce.

Na Završah življenje teče slično kot v drugih podobnih višinskih vaseh, precej kmetij

se obnavlja, veliko pa smo videli tudi zgradb, ki se podirajo, ponekod prav zanimivih oblik, z obokanim vhodom v klet, oboki še stojijo v prostorih, katere je odkrilo razdrapano in ponekod kar raznešeno ostrešje. Zidovi so iz kamenja, le ob vdolbinah za okna je vidna opeka. Res iz teh elementov razbereš osnovne principe nekdanjega stavbarstva, vendar kar v bližini raste nova stavba in morda bo manj lepa, pa bolj uporabna ali pa niti to ne.

Iz gostilne, kjer si večina kar iz nahrbtnikov postreže in si nabira zalogo za naprej, je lep razgled proti spomeniku. Prav pred kratkim sem si malo prebrala o bojih na Graški gori, ki jih je bila XIV. divizija februarja in marca 1944. Prav pri vsaki hiši so pustili rajnjenega borca, tako piše, in skoraj vsi so se

pozdravili in se pridružili zdesetkani diviziji, ko je ta krenila od tu proti Koroški ali pa pozneje na Koroškem. Boji tu so bili hudi, saj so se Nemci napili ruma in so bili divji, tako da je bilo včasih hudičevo vroče (iz opisa Toneta Vidmarja-LUKE).

Od tu do Šmiklavža je dobra ura in ker ni snega, bo to za nas prava otročarija. Tako smo si rekli in se pognali po cesti, saj so dežne plohe še vedno grozile.

Na tej strani nas je pozdravljala spomladanski žafran in otroci so ga seveda nabirali, nas pa so prve kaplje spet silile naprej in čez dobre četrte ure smo se znašli v Šmiklavžu. Takrat pa je začelo že tudi kar v redu deževati. Stali smo pod streho avtobusne postaje in naše misli so bile posvečene topli juhi in ljubemu domu in večini so se želje kmalu uresničile. Spomin na Graško goro pa bo vseeno lep, saj nam je nudil mnogo razmišljanja in občudovanja narave in prvih spomladanskih cvetic.

Milena CIGLER

KNJIGOVODSKI ODDELEK

Knjigovodski oddelek tovarne INOVEST je v drugem nadstropju upravne zgradbe. To je srednje velika soba, saj meri komaj sedemkrat pet metrov. Pa vendar se nahaja v tem prostoru pisana družina.

V pisarni delajo štirje ljudje: dve ženski in dva moška. Čas je, da jih predstavimo:

Klara je mlada, vitka plavalaska, čednega, nekoliko bledikavega obraza, ki kar naprej zdolgočasno zeha in nekaj mrlja. Tu in tam se celo odsotno nasmehne. Nadarjeni Tomo, moški srednjih let, ki je želel postati elektroinženir, pa je po igri usode pristan tukaj. In tu je še nič manj nadarjeni Rudi, ki dobesedno obožuje Peganinija in njegovo glasbo. Prav tako se je po naključju znašel med pisarniškimi zaprašenimi akti. Obraz ima zguban od vsakdanjih skrbi in boleha zaradi povišanega krvnega pritiska. Zmeraj, kadar predstojnica oddelka dvigne glas, ga močno daje. Saj res, skoraj bi bili pozabili na predstojnico oddelka. To je starejša ženska, brezčutnega videza, koščenih lic in osivelih las. Že drugič je vdova. Njen glas je nekoliko hripav in vedno, kadar ga povzdigne — to se pogosto dogaja — se rezko odbije od sten. Je pohotna in natančna ženska, ki išče dlako v jajcu. Pa še eno lastnost ima: dobesedno uživa v tem, da spravi koga v zadrego.

Zanimivo bi bilo napraviti med njimi an-

keto, kaj jim pomeni delo, ki ga opravljajo. Brez razlike bi vsi odgovorili, da je delo dinamično in zahtevno in da zahteva celega človeka. Pa vendar ni tako. Natančni opazovalec bi lahko ugotovil, da je delo dolgočasno in ubijajoče.

Delovni čas traja osem ur. Od šestih zjutraj pa do dveh popoldne. Ko spijsajo svojo jutranjo kavico, se lotijo vsak svojega dela. Med sabo se ne pogovarjajo, sploh so si čisti tujci. Vsak ima svojo majhno skrivnost, ki jo nosi s sabo, ne da bi drug vedel zanjo. Tudi med sabo se ne obiskujejo.

Monotoni delovni dan popestri le Klara, ki kar naprej tarna, kako ji otrok vso noč ni spal in mu je morala zato kar naprej vstajati. To je tudi vse.

Kakšno pa je njihovo zasebno življenje? Ne razlikuje se bistveno od službenega. V gledališče ne zahajajo, prav tako tudi ne v kino in na družabne prireditve. Tudi knjig ne berejo. Časopise prelistavajo v naglici in berejo le naslove. Zanima jih le tisto, kar zadeva njihovo stvarnost. Trenutno jim dela sive lase pomanjkanje kurilnega olja, spet nepričakovane podražitve mleka in masla.

O čem pa bi se sicer pogovarjali, če ne o teh drobnih vsakdanjih problemih?

Janez KRIŽAN

MED ROŽAMI ISKAL SEM CVET

*V visoki travi sem iskal bel cvet,
cvet sanj, želja in upa,
prehodil širne travnike sveta,
bilo več kot medu je strupa.*

*Utružena je noga že krenila,
med hribe iz davnine znane,
tja pod nebo me slamnato ohišje,
ki ne pozna atomske še omame.*

*Med trnjem, resjem roža se razpira,
njen lep sijaj pred svetom je zakrit.
lepota njena se v srce odpira,
podoba njena je srca odsvit.*

*Ne morem razumeti te usode,
ki cvet med trnje, rože posadi,
ne morem razumeti te posode,
ki v srcu nosi srečo in v samoti
le cveti . . . ?*

*Ko kdaj ves svet prerase trnje,
srce bi rado k roži tej.
A kdo takrat bo vedel steze,
kjer danes vodi pot me k njej?*

(-K-LM-)

LED JE PREBIT

Svetovni dan žena praznujemo tudi v naši socialistični samoupravni družbi. Svoj čas je imela rimokatoliška cerkev nekaj podobnega, ki je 25. maja praznovala materinski dan.

Dnevu žena, ki sicer ni dela prost dan, posvečamo pozornost. Prirejamo proslave, večje ali manjše, privatne ali organizirane po sindikalni liniji, po posameznih obratih v podjetjih ali kako drugače. Bili so že posamezni primeri, ko je praznovanje dneva žena zgrešilo svoj namen. Ob veseljačenju so pozabili na kulturni program in smisel tega praznika. Nihče ne nasprotuje prosti zabavi, toda malo, za kratek čas pa se je le treba posvetiti kulturnemu delu, kjer se poleg lepe pesmi pojasni tudi pomen tega praznika.

Kot pri vseh rečeh, so bile naše kmečke žene prikrajšane tudi v tem pogledu. Ker niso zaposlene ali včlanjene nikjer, je šlo tudi to

praznovanje mimo njih. Znati so se morale same, kot so vedele in znale, tu in tam so ga proslavljale privatno, v vsakem zaselku posebej.

Razvoj je prinesel svoje. Naši stanovski organizaciji zadruga in gozdna, sta se lotili tudi tega problema, pomagali sta našim ženam organizacijsko in finančno z namenom, da se to praznovanje priredi skupno s poudarkom na kulturnem programu. Ta predlog ni bil sprejet. Žene iz vseh krajev naše občine so vztrajale na tem, da se praznovanje organizira po krajevnih skupnostih ali zaselkih z utemeljitvijo, da se zberejo žene, ki se med seboj najbolj poznajo. TOK in zadruga sta klonila in sprejela sklep, da nudita primerno finančno pomoč, organizacijo pa naj prevzame krajevna ali vaška skupnost, sekcija za kmetijstvo

ZIMA JE LAHKO TUDI KRATKA

Jaz imam doma en strgan koš, čeprav ni vreden počen groš, v tistem košu jaz imam vse pesmi, kar jih znam. Jurij Vodovnik

»Deset let sem že upokojen, pa se mi zdi, da je tega šele dobro leto,« pove Karel Krenker — Maričkin Korl iz Mislinje. Vse dosežanje življenje je bil zraščan z gozdom in vse izgleda, da bo tako tudi v naprej. To pravzaprav ni nič čudnega za človeka, ki se rodi med pohorski smrekami, hodi po poteh skozi temne gozdove v dolino v šolo in potem med mislinjskimi holcerji dela vso svojo delovno dobo. Takemu pomeni odhod v pokoj le umik od svojih sodelavcev, nikakor pa ne umik iz gozda.

Zadaj za svojo hišo nad Mislinjo ima tudi malenkost svojih smrek. Ko so spomladi odgnale nov krhek vrh, je splezal v krošnjo in jim ob vršni poganjek privezal palico, da ga nerodne vrane niso polomile, ko so sedale nanj. Zdaj so tiste smreke že velike in po nje-

govi želji tudi ravne. Ne potrebujejo več nje-gove zaščite pred nerodnimi ptičjimi kremplji. Zdaj jih samo še ponosno opazuje kako rastejo: ravno, košato, sočno, dišeče. Veter jim ziblje grivo, da zašumi okrog hiše kot ob slapu. Takole na pomlad pa iglice v krošnjah včasih čez mero porjavijo. Tudi sem na Pohorje seže včasih žveplo iz šoštanjске termoelektarne in se zapleta v veje.

Da je Karel še ves gozdnat, pove tudi ta slika. Predvsem v zimskem času, ko ni toliko drugega dela, rad stopi v gozd. Seže po ravnih leskovih palicah za vitre. Vsaka ne velja. Biti mora ravna in gladka, starejša, sive barve, ravno prav debela pa še takšna ni vedno pravišnja. Če je prava, spozna šele doma, ko iz njih cepi vitre. Ob topleni žapečku splete vrsto velikih in majhnih košev in locnatih cajn za pobiranje krompirja in sadja. Večino mu jih odkupijo sproti, nekaj pa jih ima vedno na zalogi. Tudi tile na sliki, so danes najbrž že daleč naokoli po raznih domačijah in že služijo svojemu namenu.

Andrej Šertel

XIX. srečanje slovenskih lutkarjev je bilo letos od 30. marca do 1. aprila v Slovenj Gradcu.

pri OKSZDL ali kdorkoli. To se je dogajalo nekaj let.

Pri tej akciji so se nekateri prav lepo odrezali, predvsem gre pohvala mladinskemu aktivu Reka in sekciji za kmetijstvo pri KKSZDL v Mežici. Ti dve sekciji sta organizirali in financirali praznovanje dneva žena že veliko prej, ko sta se spomnili na to zadruga in gozdna. Morda je bil v naši občini še kdo drug tako aktiven, samo meni to ni znano.

Lansko leto sta zadruga in gozdna sporazumno sprejeli sklep, da se praznovanje priredi skupno v občinskem merilu. Za poizkus, je bilo rečeno. To je bila zelo tvegana stvar, kajti bati se je bilo, da ob skrbni in dragi pripravi ne bi bilo dovolj obiska. Kdo naj prevzame riziko?

Strah je bil neutemeljen, kajti obisk je bil proti pričakovanju zelo velik. Na letošnjih zborih kmetov je bil povsod sprejet sklep, da se praznovanje dneva žena organizira zopet skupno z malo večjim poudarkom na kulturnem programu. Družbeni dom na Prevaljah, ki odgovarja tako funkcionalno kot lokalno, je bil spet nabito poln. Uvod je predstavljal skromen, toda lep kulturni program. Zapeli so osnovnošolci iz Prevalj, oktet TRO Prevalje in Zdovčeve dečle; izpod prstov Stanka Lodranta pa so v tišino dvorane zadonele citre. Zatem se je začela prosta zabava, ki jo je vodil priznan ansambel Šibovniki. Poskočne viže so oživele dvorano, plesišče je bilo v trenutku polno.

Na taki proslavi sem bil letos prvič. Naneslo je tako, da sem moral biti tam že na začetku. Rajal nisem veliko. To delo mi že v mladih letih ni šlo posebno od rok, kaj bi mi šele zdaj! Imam pa to lastnost, da opazujem.

Moški so pričeli prihajati po kulturnem programu. Prav zanimivo jih je bilo opazovati. Prihajali so posamezno, obstajali pri vratih in z boječim pogledom iskali mizo, kamor naj se zatečejo. Toda bojazen je bila neutemeljena, saj smo bili možje zaželeni. Vsak dober mož stoji svoji ženi ob strani. Vedno, v dobrem in hudem!

S svojim obiskom so počastili žene tudi predsednik SO Ravne in oba direktorja: zadruge in gozdne. Hodili so od mize do mize, se pogovarjali, vsem pa se je bralo z obraza, da so se počutili med svojimi!

(Nadaljevanje z 22. strani)

Odlično so se odrezali tudi posamezni uslužbenci zadruga in gozdne, ki so nam tako prizadevno stregli. Eta in Malčka — glavni organizatorki — kar nista mogli prikriti veselja nad uspehom, kajti prišle so žene iz vseh krajevnih skupnosti in zaselkov naše občine, kar potrjuje, da skupna srečanja so izvedljiva in koristna.

»Ze trideset let se nisva videli.« je moja ženo objela sošolka in nekdanja sosedka.

»Gledamo se vsak dan, pa se tako malo ali nič ne poznamo.« sem mimogrede ujel pogovor pri neki mizi.

V tej pripombi je veliko resnice. Naj povem svoj primer: od svojega doma vidim dobršen del Podgore, (da o Selah sploh ne govorim) Kota, Leš, Plata, Suhega vrha in Strojne, toda nekatere na teh kmetijah sploh ne poznam. Gospodarje že, saj se srečujemo občasno na zadrugi ali gozdni, na cesti ali še kje, toda ženski svet tega našega življa mi je res prav malo poznan, zato pridem včasih v zadrego. Mislim, da se godi vsem tako: gledamo kmetije na drugem vrhu ali pobočju,

toda ljudi na njih prav malo ali nič ne poznamo.

Premalo se srečujemo, zaprti smo vase, vsak v svojem zaselku, morda celo domu! Zaradi sodobnega načina življenja, poročil sredstev javnega obveščanja ne čutimo potrebe po stiku s sočlovekom, sosedom, niti s tistimi, ki delijo z nami isto usodo!

Potreba po družabnih srečanjih je torej velika in upravičena! V tej smeri igrajo precejšno vlogo izleti, toda teh je čedalje manj.

Dragi bralci! Ne zamerite, ker bom ta zapis obarval tudi politično! Na to me je napehjal direktor TOK, ki je prišel k naši mizi in me vprašal z žarečim obrazom:

»Veš, kaj je najbolj zanimivo in razveseljivo nočoj?« Ker nisem vedel odgovora, mi je pojasnil, da je med navzočimi velika večina mladih. Mlada generacija na kmetih nam je najbolj zanesljiv dokaz, da kmečki živeli še ne bo izumrl! Kljub vsemu, kar delajo z nami, s kmeti! Ni važno, če je polovica, morda večina teh kje v službi, da iščejo dodatni zaslužek, bolj važno je to, da vztrajajo na zemlji, na več ali manj pespektivnih kmetijah.

morda celo fretah! Vsi ti ohranjajo naše hribovito in obmejno področje živo, kar je tako velikega gospodarskega, socialnega, ekološkega in če hočete tudi političnega pomena. S tem smo vključeni tudi v koncept splošnega ljudskega odpora. Zato je zelo neodgovorno od strani naše politike, ki kmetijstvo dobesedno zanemarlja! Ne zna (noče) pravilno gospodariti z živim kapitalom, ki ga ima na podeželju, ne nudi mu nobene perspektive: nasprotno, celo zavira ga pri njegovem ustvarjanju! Če samo pomislimo, kako smo bili vsa povojna leta zapostavljeni, a se še vedno držimo, pridemo do zaključka, da ima grunt res korenine do pekla, kot pravi stari ljudski rek. Škoda je, ker s to zdravo in dela voljno delovno silo nekdo tako grdo manipulira!

V imenu vseh žena (tudi njihovih mož), se lepo zahvaljujem vsem, ki so to praznovanje organizirali in finančno podprli! Hvala tudi vsem nastopajočim!

Naj zaključim po domače: če nam bog zdravje da, se drugo leto spet tako srečamo.

Led je prebit.

Ajnžik

Med kršilci je bil tudi tale voznik

Kršilcev je bilo veliko

KAKO SE OBNAŠAMO NA CESTI?

Kadar smo na cesti kot vozniki, večkrat ne upoštevamo določil zakona ali pa smo premalo osveščeni. To našo neosveščenost pa prav gotovo občutijo vozniki rešilnih avtomobilov, ko vozijo za nami z zvočnimi ali svetlobnimi signali.

125. člen Zakona o temeljih varnosti v cestnem prometu, je jasen: udeleženci v prometu so dolžni dati prednost vozilom, ki so na njihovi vož-

nji. Morajo se umakniti na skrajni rob vozišča, po potrebi pa se morajo tudi ustaviti.

Tako smo slišali in videli v akciji slovenjgraške prometne milice in ravenskih reševalcev, ki smo bili z njimi v akciji 20. marca letos.

F. Jurač

Pa pravijo, da moški niso za rože! Boris SEŠEL (na sliki) nam je ponosno pokazal cvetoči kaktus, na katerem smo našli preko 80 cvetov. Ta kaktus vzgaja on. Foto F. Jurač.

Misel je močnejša od krika.

Politik, obesi se na kravato, če ne veš, zakaj jo nosiš!

Zmago ČEH

April sončen in suh, bo maj za lepo vreme gluha.

Če aprila pogosto grmi, se slane bati ni.

Če Terbucija, 14. aprila, je polje zeleno, dobra bo letina in zrnje kleno.

Če sv. Jurij toplo vreme zakuri, široko pomladi odpre duri.

Če na sv. Marka bliska in grmi, slane, pozebe se bati ni.

Če v dežju drevje cvete, nikdar sadja ne daje.

Če češnja pred sv. Jurijem cvete, mimo cene zlete.

Matevž ČARF

V Kulturnem domu v Podgorju so lovci vseh šestih lovskih družin lovske gojitvenega bazena Slovenj Gradec zelo skrbno uredili lovske razstavo, na kateri so obiskovalci lahko občudovali vrhunske lovske trofeje. Vsekakor pa je na razstavi bilo največje zanimanje za medveda, ki ga je lani v mesecu novembru uplenil Tone Rogina iz Podgorja.

Za lepo urejeno razstavo gre vsa pohvala lovcem lovske družine Podgorje, ki so razstavo res strokovno pripravili.

Foto: F. Jurač

LOVSKA RAZSTAVA

Ivan Meh iz Turiške vasi je že nekaj let invalidsko upokojen. Da pa bi prosti čas kar najbolj izkoristil, vzame v roke travo in začne pletiti slamnate skledje. To delo je opravljal že v mladih letih in kar poglejte, kako lepe so njegove slamnate skledje (pletarji).

Foto: F. JURAC

Letošnjo suho zimo so čutili tudi kmetje, ko je v mnogih vodnih zajetjih zmanjkalo vode. Zato so mnogi morali živino goniti napajati k bližnjim potokom ali pa so morali vodo voziti. Rajko Gumpot iz Mislinje je nič kolikokrat z gasilsko cisterno gasilskega društva Mislinja moral zapeljati vodo v suha vodovodna zajetja in teh je bilo skoraj največ na Završah nad Mislinjo.

Foto: F. JURAC

ZVEČER

Zvečer, ko ostaneš brez denarja
in brez ljubezni —
čisto sam —
se umakneš ljudem

Nenadoma se ti zazdi,
da si nekoč nekaj lepega izgubil.
Janez KRIŽAN

Foto: M. ČARF

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o.
Ureja uredniški odbor: Ida ROBNIK, Andrej ŠERTEL, Hedvika JANSE, Vida VRHNJAK, Danilo RANC, Gorazd MLINŠEK.
Glavni urednik: Andrej ŠERTEL, odgovorna urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda KLEMENŠEK, tehnični urednik: Bruno ŽNIDERSIČ.
Naklada: 5600 izvodov.
Tisk: ČGP VEČER Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1989.